

HYVINVOINTIRAPORTTI 2019

Eurajoen kunnan hyvinvointityöryhmä

Hyvinvointiraportin sisällysluettelo

1. Johdanto	3
2. Tiivistelmä.....	4
3. Hyvinvointityö Eurajoella.....	6
3.1 Terveystiedon edistäminen.....	7
3.2 HYTE-kerroin hyvinvoinnin edistämisen kannustimena.....	11
4. Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi sekä hyvinvoinnin edistämisen toimenpiteet vuonna 2019.....	12
4.1 Eurajoen väestö, talous ja elinvoima	12
4.2 Hyvinvoinnin tila ikäryhmittäin	13
4.2.1 Lapset, nuoret ja lapsiperheet.....	14
4.2.2 Työikäiset.....	23
4.2.3 Ikäihmiset.....	25
4.3 Turvallisuus ja elinympäristö	28
4.4 Mielenterveyden edistäminen.....	31
5. Osallisuuden ja kulttuurihyvinvoinnin edistäminen	32
5.1 Yhdistystoiminta	32
5.2 Osallisuuden edistäminen Eurajoen kunnan kuntouttavassa toiminnassa	33
5.3 Kulttuurihyvinvoinnin edistäminen	34
6. Eurajoen hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden toteutuminen vuonna 2019	35

1. Johdanto

Kunnan asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen on kuntalakiin sekä terveydenhuoltolakiin kirjattu kunnan keskeinen tehtävä. Terveyden edistämistyöllä tuetaan kuntalaisten mahdollisuuksia terveyden ylläpitoon ja sen parantamiseen. Edellytyksiä hyvinvoinnin edistämiseen luodaan laajassa yhteistyössä kunnan eri toimialojen kanssa.

Terveydenhuoltolaki velvoittaa kuntia laatimaan hyvinvointikertomuksen kerran valtuustokaudessa. Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on lain mukaan raportoitava valtuustolle vuosittain. Eurajoen hyvinvointikertomuksen tarkoituksena on toimia kuntajohtamisen strategisena työvälineenä toiminnan ja talouden suunnittelulle sekä poliittiselle päätöksenteolle. Hyvinvointikertomuksen ja vuosittaisen hyvinvointiraportin avulla voidaan muodostaa kuvaa kuntalaisten hyvinvoinnin tilasta, sen muutoksista ja edesauttaa sitoutumista yhteisiin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteisiin. Eurajoen kunnanvaltuusto on hyväksynyt hyvinvointisuunnitelman painopistealueet kuntastrategian pohjalta vuosille 2017-2020 kokouksessaan 6.3.2018.

Eurajoen hyvinvointisuunnitelman painopistealueet vuosille 2017-2020 (kvalt 3/2018)

Tähän hyvinvointiraporttiin on koottu kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia kuvaavia tietoja ja indikaattoreita sekä toimenpiteitä, joita kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi on tehty vuoden 2019 aikana. Raportissa kerrotaan myös vuodelle 2019 asetettujen hyvinvoinnin edistämisen tavoitteiden toteutumisesta. Kuntalaisten hyvinvoinnin tilan kuvaamiseksi on hyödynnetty valtakunnallisia tilastotietoja ja tutkimustuloksia, kuten kouluterveyskyselyn ja pienten lasten LTH-kyselyn (THL) tuloksia, Tilastokeskuksen, ELY-keskuksen, poliisin ja TEA-viisarin (THL) tilastoja. Tämän lisäksi hyvinvointiraportissa hyödynnetään Eurajoen kunnan omia mittareita sekä asiantuntijoiden näkemyksiä. Hyvinvointiraportin laatimisesta vastaa Eurajoen kunnan vuonna 2019 perustettu poikkihallinnollinen hyvinvointityöryhmä.

Kunnan tehtävä hyvinvoinnin edistämiseksi on yhä enemmän toimia mahdollistajan ja koordinoijan roolissa. Eurajoen kunnan strategian mukaan kunta mahdollistaa kuntalaisille avaimet aktiiviseen, turvalliseen, yhteisölliseen ja hyvinvoivaan elämään ja koordinoi toimia kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi. Kunnan asukas on keskeinen voimavara hyvinvoinnin edistämisessä. Kunnan tulee luoda edellytyksiä kuntalaisille osallistua, vaikuttaa ja antaa tilaa omien ideoiden toteuttamiseen uusien virikkeiden, hyvinvoinnin ja viihtyvyyden aikaansaamiseksi. Osallisuus on yhteisöön kuulumista, siihen vaikuttamista ja kokemuksen myötä syntyvää sitoutumista. Osallisuus on hyvinvointia merkittävästi tuottava tekijä, jonka vastakohtana on sosiaalinen syrjäytyminen. Kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksien tulee näkyä myös kunnallisessa päätöksenteossa. Tulevaisuudessa päätösten ennakkovaikutusten arvioinnilla (EVA) on tärkeä osa päätösten vaikuttavuudessa ja kunnan tulee panostaa päätösten ennakkoarvointiin.

Hyvinvoinnista huolehtiminen on kunnalle myös imagokysymys. Yhä useammin kuntien julkisuuskuva muodostuu hyvinvointiin liittyvistä uutisista. Kansalaisten vapaa-ajan lisääntyessä hyvinvointipalveluiden merkitys ja kiinnostus kasvavat. Merkityksen kasvusta saatiin konkreettinen esimerkki koronaviruksen aiheuttaman poikkeusajan aikana alkuvuonna 2020. Kunnan on satsattava ennaltaehkäisevien ja hyvinvointia tukevien toimintojen mahdollistamiseen, jotta sosiaali- ja terveystalouden tarve ja niiden kustannusvaikutukset eivät kasva hallitsemattomasti. Kunnan hyvinvointiryhmän luoma poikkihallinnollinen sitoutuneisuus kohtaa hyvinvoinnin tarpeet kunnan kaikkien toimialojen taholta.

Elinvoima ja hyvinvointi linkittyvät olennaisesti yhteen, sillä hyvinvoivat kuntalaiset ovat edellytys elinvoimaisuuden lisääntymiselle kuntaympäristössä. Hyvinvoivat ihmiset ylläpitävät elinvoimaa kunnassa - kunta voi niin hyvin kuin sen asukkaat.

Eurajoen kunnan hyvinvointitoiminnan suunta on selkiytynyt ja vahvistunut kuluvalle valtuustokaudella kuntaliitoksen jälkeen. Hyvinvoinnin eteen tehtävä työ ei lopu koskaan ja sen haasteet ovat pysyviä, usein uusia ja ennen kohtaamattomia. Kunnan tulee olla organisoitunut ja varautunut kohtaamaan hyvinvoinnin luomisen haasteet. Kunnan ennaltaehkäisevät tehtävät liittyvät kuntatalouteen ja kustannusvaikutuksiin keskeisesti ja hyvinvointitehtävät ovat tärkein ja vaikuttavin työkalu niiden työstämiseen.

2. Tiivistelmä

Hyvinvointitehtävän hoitaminen edellyttää laajaa poikkihallinnollista yhteistyötä, jota on vahvistettu vuoden 2019 aikana. Kunnan kumppaneita hyvinvoinnin edistämisessä ovat yhdistykset, vapaaehtoiset toimijat, yhteisöt, seurakunnat ja paikkakunnan yritykset. Tavoitteellista yhteistyötä on tiivistetty rakentamalla yhdistystoimijoiden yhteistyöverkostoa, kouluttamalla lisää vapaaehtoistoimijoita ja rakentamalla yhteistyötä maakunnallisesti.

Eurajoella on mahdollisuus elää ja harrastaa kuntalaisille maksuttomissa kunnan monipuolisissa toimintaympäristöissä. Eurajoella onkin aktiivisia toimijoita ja monenlaisia tapahtumia, joita järjestetään kunnassa ympäri vuoden. Yhteisöllisyys ja osallisuus on ollut kasvussa. Yhdistykset ja erilaiset yhteisöt ovat onnistuneet tuottamaan yhä enemmän hyvinvointia ympäristöönsä omalla toiminnallaan.

Kuntalaisten osallistumista palveluiden ja toimintojen suunnitteluun on lisätty järjestämällä vuoden 2019 aikana erilaisia tilaisuuksia ja kyselyitä, kuten säännöllisesti toteutetut yhdistysillat, ikäihmisten kansalaisraati sekä kuntalaisten osallistaminen Luvian aktiivipihan suunnitteluun kyselyn avulla. Kuntalaisaloitteita tehtiin hiukan edellisvuotta vähemmän. Kuntalaisaloitteista alkunsa saanut toive toteutui, kun Ilveskalliolle valmistui 18-väyläinen frisbeegolfrata. Kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksia tullaan vahvistamaan ottamalla päätöksenteossa käyttöön päätösten ennakkoarvioitusten arviointi (EVA). Eurajoen mallista päätösten ennakkoarvioitusten arviointiin tehtiin pilotti ja esittelijöille sekä valtuutetuille pidettiin koulutus asiasta.

Kunnassa olevat harrastustilat ja -paikat ovat kovassa käytössä. Tilojen kunnossapitoon ja uusien tilojen suunnitteluun on panostettu edellisvuosien tapaan. Luvian koulukeskuksen ja urheilukentän yhteyteen suunniteltavalle liikunnalliselle aktiivipihalle haettiin liikuntapaikkarakentamisen valtionavustusta vuoden 2019 lopussa. Kunnan kirjastoissa valmisteltiin omatoimikirjaston käyttöönottoa laajempien aukioloaikojen mahdollistamiseksi. Koulujen osalta keskustan koulun saneerauksessa päästiin loppusuoralle, Luvian yhtenäiskoulun pihalle uusittiin pihastadion ja liikuntakeskuksen parkkipaikkaa laajennettiin. Turvallisen liikkumisen mahdollistamiseksi kunnassa on tehty päällystyskorjauksia, saneerattu tievalaistuksia ja suunniteltu uusia kevyenliikenteenväyliä.

Eurajokelaiset lapset ja nuoret ovat suurilta osin onnellisia ja tyytyväisiä elämäänsä. Kouluterveyskyselyn tulosten perusteella kouluikäiset ovat pääosin tyytyväisiä koulun työ- ja opiskeluoloihinsa sekä vaikutusmahdollisuuksiinsa, syövät päivittäin koululounasta ja liikkuvat kohtalaisen aktiivisesti. Netin koukuttavuus on lisääntynyt ja mahdollisesti sitä myöten liikunnan määrä vähentynyt. Useilla eurajokelaisilla lapsilla unohtuu aamuisin aamupalan syöminen ja hampaiden harjaaminen. Lasten ja nuorten hyvinvoinnissa on havaittu lisääntyntä aggressiivisuutta ja ahdistuneisuutta, mihin on vastattu lisäämällä varhaisen tuen mielenterveyspalveluita.

Eurajoen kunta on ollut vuonna 2019 mukana Mieli ry:n koordinoimassa projektissa, jonka tavoitteena on luoda mallia kunnassa tehtävään mielenterveyttä vahvistavaan työhön. Painopistettä siirretään yhä enemmän korjaavista palveluista häiriöiden ennaltaehkäisyyn sekä varhaiseen puuttumiseen.

Eurajoen kunnan tavoitteena on ollut panostaa lapsiperheiden hyvinvointiin tarjoamalla varhaisen tuen palveluja. Sosiaalipalveluiden perhepalvelutiimin työntekijät ovat enenevässä määrin jalkautuneet ja markkinoineet erilaisia kunnassa tarjottavia lasten ja perheiden hyvinvointia tukevia palveluita vuoden 2019 aikana, jotta kuntalaisten kynnyksellä ottaa yhteyttä ja ilmoittaa mahdollisesta huo- lesta.

Vuoden 2019 aikana aloitettiin uusia lasten ja perheiden hyvinvointia tukevia toimintoja, kuten esimerkiksi PerheSomebody, eronneiden perheiden lapsille suunnattu Eroryhmä sekä erityislapsiperheiden tueksi aloitettu Olkkari-toiminta. Eurajoella vietiin eteenpäin verkostomaista perhekeskusta, jossa jatkossa työskentelee moniammatillinen lasten ja nuorten tiimi, joka koostuu eri tahojen edustajista perheneuvolasta, varhaiskasvatuksesta, terveydenhuollosta, seurakunnasta sekä sosiaalitoimesta.

Varhaiskasvatuksessa olevien lasten fyysistä aktiivisuutta on saatu lisättyä LEILA – leikkien liikkuvan arkeen –hankkeen avulla, jonka myötä varhaiskasvatukseen on hankittu kiertäviä liikuntavälinekassseja sekä koulutettu koko varhaiskasvatuksen henkilökunta liikunnallisen varhaiskasvatuk-

sen toteuttamiseen. Peruskouluikäisten liikunnan määrä on pyritty lisäämään liikkuva koulu-toiminnoilla sekä liikunnallisilla retkillä. Peruskouluissa vuoden 2019 aikana aloitetut Oppimaan yhdessä-hanke sekä joustavan perusopetuksen järjestäminen ovat lisänneet peruskouluikäisten hyvinvointia.

Työikäisten hyvinvoinnin tilasta on saatavilla vähän tietoja, mutta asiaan on tulossa parannusta vuonna 2020 toteutettavan kunnan oman työikäisten hyvinvointikyselyn myötä. Ikäihmiset voivat Eurajoella pääosin hyvin vertailukuntiin nähden. Ikäihmisten hyvinvoinnin tukemiseksi aloitettiin vuonna 2019 mm. hyvinvointikaveritoiminta, ikäihmisten hyvinvointineuvonta ja mahdollistettiin digitaalisten perusopetusta Eurajoen kristillisen opiston hankkeen myötä. Luvian taajamassa saatiin useita ikäihmisiä innostumaan liikunnasta apteekkarin ja paikallisten yritysten yhteistyöllä.

Rikosten ja onnettomuuksien määrässä ei ole suuria muutoksia edellisvuosiin verrattuna. Kuntalaiset tuntevat olonsa turvalliseksi ja onnelliseksi kunnassa. Kunnassa tehty ehkäisevä päihdetyö on lisännyt paikallisten liikkeenharjoittajien tietoisuutta, sillä ostokokeissa päihteitä ei juurikaan myyty nuorille ilman ostajan iän tarkastamista. Nuorten päihteidenkäyttö on kuitenkin lisääntynyt huomattavasti lukioikäisillä. Nuorten päihteidenkäytön varhaisen puuttumisen tueksi aloitettiin Eurajoella syksyllä 2019 Valomerkki-toimintamalli poikkihallinnollisena yhteistyönä.

Kulttuurilla ja taiteella on tutkitusti tiivis yhteys lisääntyneeseen hyvinvointiin. Eurajoella järjestettiin vuonna 2019 useita kansallisestikin tunnettuja kulttuuritapahtumia sekä eri kohderyhmille ja ikäryhmille mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen harrastamiseen pitkin vuotta. Eurajokelaiset lapset harrastavatkin kulttuuria aktiivisemmin muuhun Satakuntaan ja koko maahan verrattuna. Ikäihmisten kulttuurihyvinvointia onnistuttiin lisäämään vanhustentaloissa ja palveluasumisessa mm. yhdistysyhteistyön mahdollistamalla yhteislauluhetkillä.

3. Hyvinvointityö Eurajoella

Eurajoen kunnan hyvinvointityötä koordinoi kunnan johtoryhmä. Hyvinvointitoiminnan laaja-alaisen kehittämisen ja hallinnonalojen yhteistyön vahvistamiseksi on kunnanjohtaja nimennyt eri hallinnonalojen edustajista koostuvan hyvinvointiryhmän (§29/6.8.2019). Hyvinvointiryhmä vastaa mm. hyvinvointisuunnitelman ja hyvinvointikertomuksen kokoamisesta ja päivittämisestä, hyvinvointitiedon keräämisestä sekä käytännön toiminnan toteutuksesta eri toimialoilla. Hyvinvointityöstä vastaa kunnan hyvinvoinnin edistämisen yhteyshenkilö, vapaa-ajan asiakkuuspäällikkö. Tämän lisäksi kaikki kunnan toimijat ovat vastuussa moniammatillisesti yhdyskuntasuunnittelussa, liikunta- ja kulttuuripalveluissa, varhaiskasvatuksessa, nuorisotyössä, kouluympäristössä ja työpaikoilla. Hyvinvointiryhmän ensimmäinen kokoontuminen pidettiin syyskuussa 2019. Hyvinvointityöryhmä vastaa tämän raportin tiedonkeruusta ja kokoamisesta.

Eurajoen kunnan hyvinvointiryhmään on nimetty seuraavat viranhaltijat:

Sivistys: Vesa-Pekka Leino pj, Raili Aitonurmi

Vapaa-aika: Maija Penttilä sihteeri, Jarmo Olli

Elinkeino: Johanna Huhtala

Hallinto: Katriina Tuomisto

Perusturva: Jaana Tuokkola, Katri Peltonen, Piia Kotikivi, Marja

Lampela (th)

Tekninen: Sami Nummi

Ryhmää voidaan täydentää tarvittaessa asiantuntijoilla, nuorisovaltuuston ja vanhusneuvoston jäsenillä.

3.1 Terveystiedon edistäminen

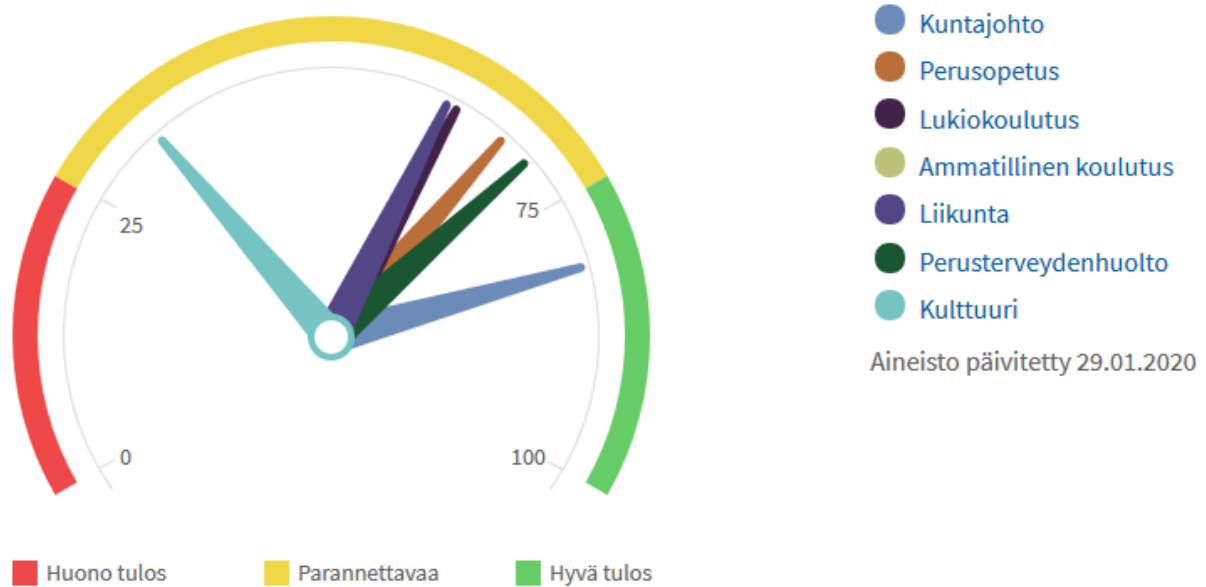
Terveystiedon edistämisen aktiivisuusmittari TEA-viisari kuvaa kunnan toimintaa kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Terveystiedon ja hyvinvoinnin laitos kerää tietoja kaksi kertaa vuodessa vaihdellen kunnan eri toimialoilta. Vuosittaisten tiedonkeruiden lisäksi tietoja täydennetään mm. kouluterveyskyselyiden, tilastokeskustietojen sekä muiden kansallisten tietopankkien avulla. Tiedonkeruulla pyritään todentaa hyvinvoinnin edistämistyön toimenpiteitä, poikkeushallinnollisia toimintoja, seuranta- ja resursseja.

Kuntien TEA-viisaritietoja käytetään hyvinvointijohtamisen työvälineenä osana toiminnan ja talouden suunnittelua, toteutusta ja arviointia. Koska tiedonkeruu kattaa kaikki Suomen kunnat, antaa pistemäärä tietoa kunnan tilanteesta suhteessa koko maahan ja vertokuntaan. TEA-viisareilla kuvataan kuntajohdon, perusopetuksen, lukiokoulutuksen, liikunnan, perusterveydenhuollon ja uusimpana kulttuurin terveyden edistämisen aktiivisuutta. Kunnilta kerättävät tulokset pisteytetään välillä 0-100, jossa 0 on huonoin tulos ja 100 suurin mahdollinen pistemäärä.

Terveystiedon edistämisaktiivisuuden (TEA) ulottuvuudet kuvaavat toimintaa seitsemästä eri näkökulmasta. Perusajatuksena mittaristossa on, että toimiakseen laadukkaasti ja tehokkaasti kunnan on huomioitava kaikki nämä näkökulmat.

- Sitoutuminen kuvaa kunnan sitoutumista terveyden edistämiseen strategisella tasolla.
- Johtamisen pisteet kertyvät organisoimiseen, vastuiden määrittelyyn sekä toimeenpanon osalta.
- Seuranta ja tarveanalyysi käsittää väestöryhmittäisen seurannan sekä raportoinnin johtoryhmälle ja luottamushenkilöille.
- Voimavarat kuvaavat resursointia ja osaamista.
- Yhteiset käytännöt toimintakäytäntöjen yhteisestä suunnittelusta ja sopimisesta
- Osallisuudella mitataan väestön mahdollisuutta osallistua toiminnan kehittämiseen ja arviointiin.
- Muut ydintoiminnot sisältävät toimialakohtaisia toimintoja, jotka tulisi toteutua jokaisessa kuntaorganisaatiossa.

Kaikki sektorit : Eurajoki 2019

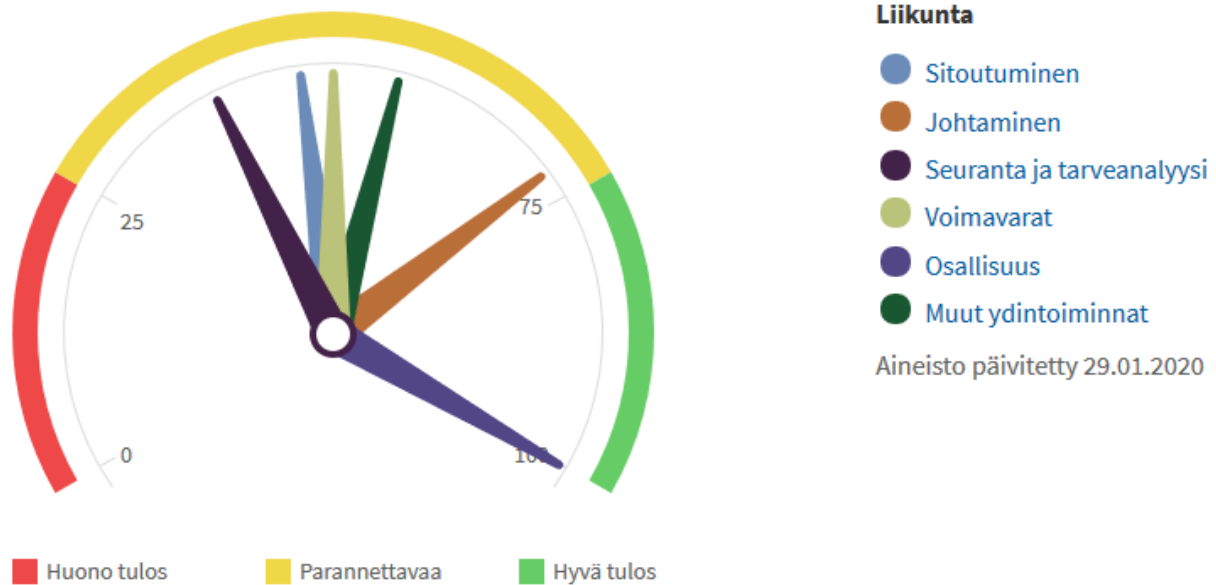

TEA-Viisaripisteet Eurajoki

Terveystiedon edistämisen pisteet Eurajoen kunnan osalta ovat laskeneet hiukan verrattuna vuoteen 2018. Kunnan terveyden edistämisen keskiarvopistemäärä (62) jää hieman alle koko Suomen keskiarvon (68). Kokonaisuudessaan kuntajohdon viisari on ainut, joka on selvästi vihreällä eli hyvän tuloksen puolella. Kuntajohdon hyvät pisteet ovat vastatun vahvan sitoutumisen ja seurannan osalta. Kuntajohdon osalta Eurajoen kokonaispisteet pysyivät samana (81) vuoteen 2017 verrattuna. Kuntajohdon kokonaispisteet ovat hiukan korkeammat koko maan keskiarvoon verrattuna. Huomattavaa parannusta on tapahtunut sitoutumisen (nousu 62 → 85) sekä johtamisen (75 → 83) osalta. Osallisuuden edistäminen ei ole edennyt toivotusti, sillä pisteet ovat heikentyneet 13 pisteen verran (75). Osallisuuden pisteet jäävät hieman alle koko maan keskiarvon. Kehitettävää on paikallisen turvallisuussuunnitelman sekä päätösten ennakkoarvioinnin käyttöönotosta ja kehittämisestä. Tiedonkeruu on tehty keväällä 2019, jonka jälkeen ennakkoarvioinnin käyttöönottoa on viety kunnassa eteenpäin.

Vuonna 2019 julkaistiin myös lukiokoulutuksen pisteet, joiden tiedot kerättiin vuonna 2018. Eurajoen lukiokoulutuksen pisteet ovat laskeneet vuoteen 2016 verrattuna (75 → 62) ja jäävät alle Suomen keskiarvon (69.) Suurinta lasku on ollut sitoutumisen (58) ja osallisuuden (47) osa-alueilla. Parannettavaa on opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin tietojen raportoinnissa ja sekä osallistumismahdollisuuksien kehittämisessä. Johtamisen (74) ja voimavarojen (75) pisteet ovat hyvällä tasolla, vaikkakin voimavarat ovat olleet 94 pistettä vuonna 2016. Perusopetuksen osalta Eurajoen pisteet ovat koko maan (67) ja Satakunnan Suomen keskiarvon mukaiset. Peruskoulujen osalta tiedot ovat vuodelta 2017. Uusin tiedonkeruu toteutettiin vuoden 2019 lopulla ja julkaistaan loppukeväällä 2020.

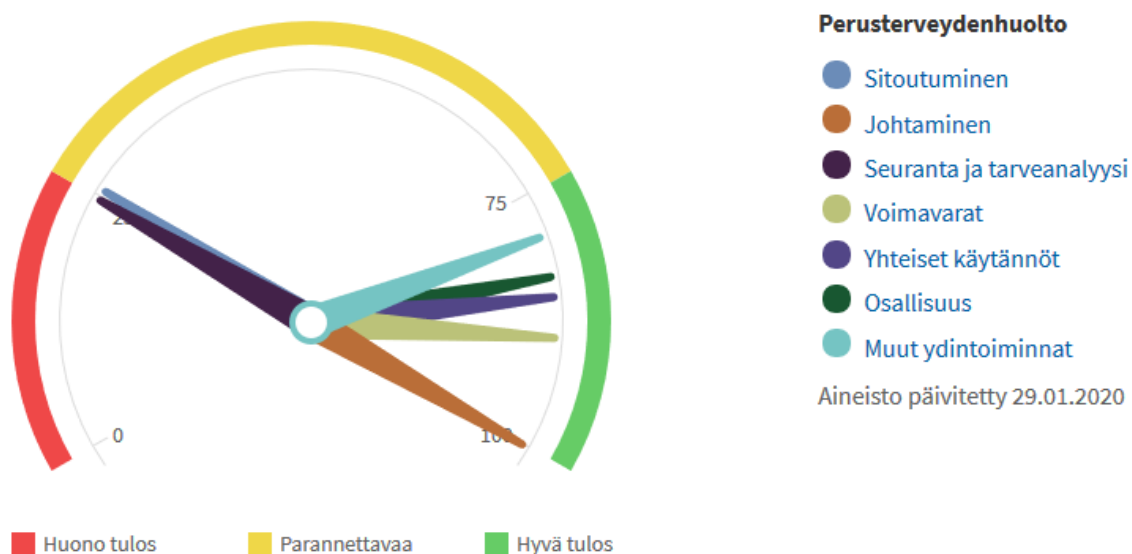
Liikunta : Eurajoki 2018

TEA-viisaripisteet liikunta

Liikunnan pisteet terveyden edistämisen osalta on kerätty vuonna 2018. Eurajoen tulos (61) jää alle Suomen keskiarvon (74). Liikunnan osa-alueilla osallisuus toteutuu mallikkaasti keräten täydet 100 pistettä. Johtamisen pisteet (72) ovat myöskin nousseet reilusti vuoteen 2016 verrattuna. Eniten parannettavaa on liikunnan terveyden edistämisessä seurannan (39), sitoutumisen (47) ja liikunnan resursseja kuvaavien voimavarojen (50) suhteen. Liikuntatoimen osallistuminen kaavoitukseen tai liikuntaedellytysten parantamiseen poikkihallinnollisissa työryhmissä on vähäistä. Liikunnan osalta kunnan tarjoamat maksuttomat liikuntatilat sekä liikunnan edistämisen tavoitteiden näkyminen kaikkien ikäryhmien osalta toiminta- ja taloussuunnitelmassa saa hyvät terveyden edistämisen aktiivisuuspisteet.

Perusterveydenhuolto : Eurajoki 2018

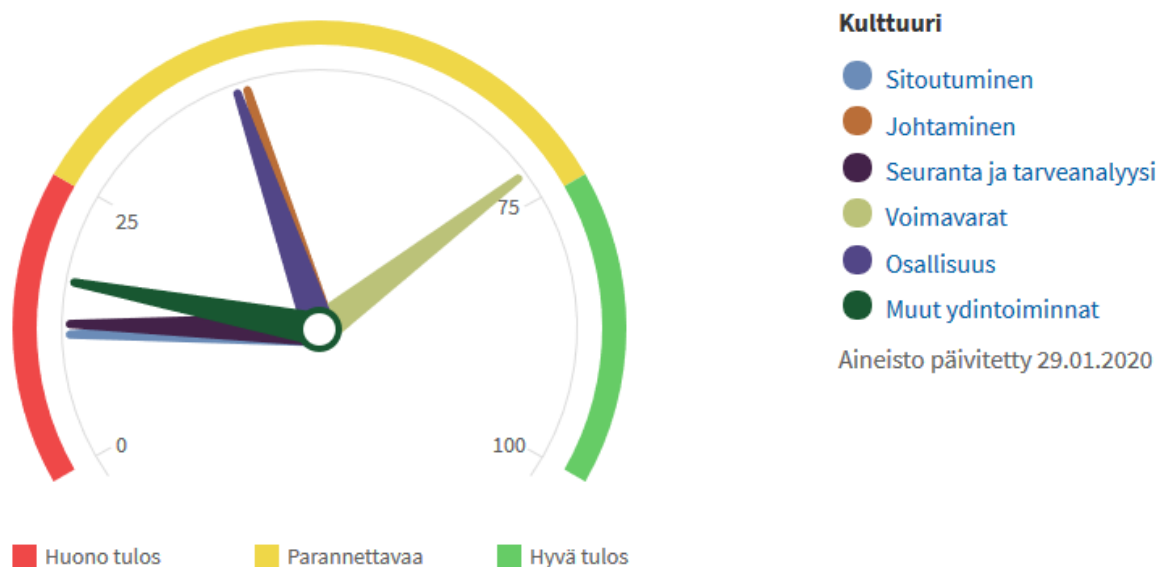

TEA-viisaripisteet perusterveydenhuolto

Perusterveydenhuollon terveyden edistämisen pistemäärä on pysytellyt samalla tasolla vuodesta 2016 lähtien. Viimeisimmät tulokset on julkaistu vuonna 2019, vuoden 2018 aikana kerättyjen tietojen perusteella. Perusterveydenhuollon pisteet (70) on hieman yli koko maan keskiarvon (67). Tuloksista näkee, että viisareista moni on vihreällä, hyvän tuloksen puolella ja positiivista kasvua on tapahtunut kahdessa vuodessa johtamisen (89 → 100), voimavarojen (89) ja yhteisten käytäntöjen (68 → 85) osa-alueilla. Seuranta ja tarveanalyysi (25) sekä sitoutuminen (26) puolestaan ovat laskeneet huomattavasti alle koko maan keskiarvon.

Eurajoen kunnan tuloksissa monella osa-alueella seurannan ja tarveanalyysin pistemäärät ovat huomattavan alhaiset. Sitoutumisen pistemäärissä on myös parantamisen varaa. Seurannan piste-määrät kuvaavat väestön terveyteen ja hyvinvointiin vaikuttavien tekijöiden seuranta ja tarveana-lyysia väestöryhmittäin, näiden raportointia kunnan johtoryhmälle ja luottamushenkilöille. Sitoutu-misen pistemäärä puolestaan kuvaa strategiatasolla kunnan toimialueen sitoutumista terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen, toimialakohtaisten ohjelmien käsittelyä johtoryhmässä ja luottamusjoh-dossa, toimialan näkyvyyttä esim. hyvinvointikertomuksessa sekä poikkihallinnollisen yhteistyön toteutumista. Vuoden 2019 aikana selkeytettiin hyvinvointityön rakennetta, synkronoitiin hyvinvoin-nin ja talouden raportointi ja perustettiin poikkihallinnollinen hyvinvointityöryhmä. Näiden toimenpi-teiden uskotaan tukevan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä ja nostavan Eurajoen kunnan terveydenedistämisasiivisuuden pistemäärää vuonna 2020.

Kulttuuri : Eurajoki 2019

TEA-viisaripisteet kulttuuri

TEA-viisariin kerättiin kunnilta ensimmäistä kertaa pisteet kulttuurihyvinvoinnin edistämisestä vuonna 2019. Eurajoen pistemäärä (33) osoittaa, että kulttuurin roolia hyvinvoinnin edistämisessä tulisi nostaa huomattavasti merkittävämpään asemaan. Eurajoen pistemäärä on alhaisempi vertailussa Satakunnan verrokkikuntiin sekä koko Suomeen (59). Kulttuurin osa-alueista voimavarojen (72) sekä osallisuuden (42) osalta tilanne oli hyvä. Terveysten edistämisen pisteitä saadaan parannettua, kun kulttuuritoiminnan sitoutumisen (12), seurannan ja tarveanalyysin (13) sekä muiden ydintoimintojen (17) pisteitä saadaan lisättyä kulttuurihyvinvointia edistävillä toimenpiteillä.

Kaiken kaikkiaan eri sektoreiden toimintaohjelmien ja raportoinnin käsittelyä luottamushenkilöhallinnossa tulisi kehittää TEA-viisarituloksiin viitaten. Eniten parannettavaa tällä saralla on kulttuurisektorilla. Kulttuurin edistämisen osalta puuttuu toimintaohjelma ja yhteistyörakenteita tulisi vahvistaa poikkihallinnollisesti kulttuurin edistämiseksi. Kulttuurin vaikutukset koettuun terveyteen, pitkään ikään ja hyvään elämään ovat eri tutkimuksissa todennettuja. Eurajoella kulttuurin roolia hyvinvoinnin edistämässä tulee vahvistaa ja lisätä yhteistyötä sekä suunnitelmallisuutta toiminnalle.

3.2 HYTE-kerroin hyvinvoinnin edistämisen kannustimena

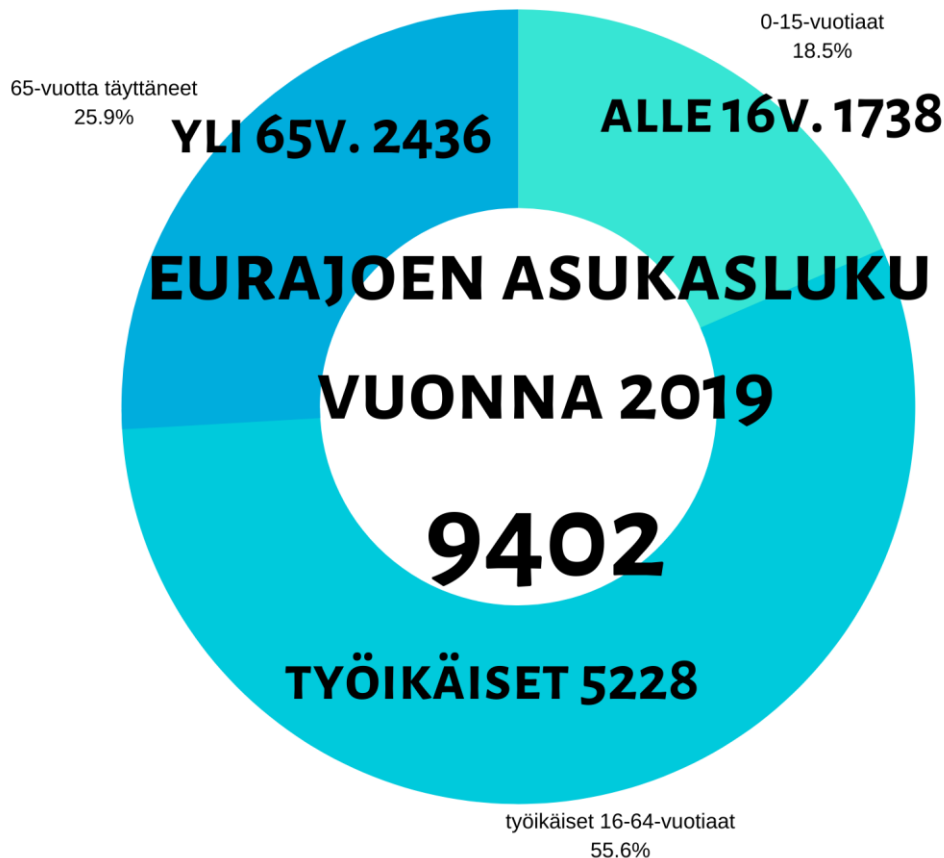
Kunnan hyvinvointijohtamisen kannustimeksi on kehitetty hyvinvoinnin edistämisen kannustinta, HYTE-kerrointa. HYTE-kerroin on Terveyden ja hyvinvoinninlaitoksen (THL) pitkäaikaisen kehittämistyön tulos, mutta kertoimen käyttöönotto on viivästynyt sote- ja maakuntauudistuksen kaaduttua. Toteutuessaan kunnille määritellään asukasmäärän mukainen hyvinvoinnin edistämisen valtionosuus, joka muodostuu sekä kaikkien kuntien saamasta perustuesta, että HYTE-kannustinrahasta. Rahoituksen valtionosuuden suuruuteen vaikuttaa kunnan tekemä työ hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi.

HYTE-kerroin tulee perustumaan kunnan hyvinvoinnin edistämistoiminnan tuloksia kuvaaviin HYTE-indikaattoreihin, joihin kunta voi toimillaan vaikuttaa. Indikaattorit ovat sekä prosessi- että tulosindikaattoreita. Prosessi-indikaattoreilla (29 kappaletta) kuvataan kunnan toimintaa väestön hyvinvoinnin edistämiseksi peruskoulun, liikunnan ja kuntajohdon indikaattoreiden avulla. Indikaattorit mittaavat toimintaa laajasti johtamisen, seurannan ja arvioinnin, resurssien, kuntalaisten osallisuuden tukemisen ja yleisen toiminnan osalta hyvinvoinnin edistämiseksi. Tulosindikaattoreilla mitataan muutoksia väestön hyvinvoinnin ja terveyden tilassa viimeisen kahden vuoden osalta. Positiiviset muutokset hyvinvoinnin tilaa kuvaavissa tulosindikaattoreissa vaikuttavat keskeisesti kunnan hyte-kertoimen muodostumiseen. (THL 2019)

Taulukko 1. HYTE-kertoimen suuruus vuonna 2019. Taulukossa vihreällä kohdat, jotka toteutuvat vertailukuntia (Nakkila, Kokemäki, Harjavalta) paremmin.

	Eurajoki	Nakkila	Harjavalta	Kokemäki
HYTE-kerroin euroa / asukas	10,2	8,3	5,8	7,4
Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)	72	49	23	42
Tulosindikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)	59	57	51	52

4. Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi sekä hyvinvoinnin edistämisen toimenpiteet vuonna 2019

Eurajoen asukasluku eri ikäryhmittäin vuonna 2019

4.1 Eurajoen väestö, talous ja elinvoima

Eurajoen väkiluku 31.12.2019 oli 9402 asukasta. Asukasmäärä väheni 52 asukkaalla edelliseen vuoteen verrattuna. Syntyvyys on laskussa kahteen edelliseen vuoteen verrattuna. Kuntaan syntyi 65 lasta vuonna 2019, kun vastaavasti edellisinä vuosina syntyi 84 (v. 2018) ja 73 (v. 2017) uutta eurajokelaista. Eurajoella menehtyi 90 henkeä vuoden 2019 aikana. Kuntaan muutti vuoden 2019 aikana 102 asukasta ja puolestaan 83 asukasta muutti toiselle paikkakunnalle.

Eurajoen väestörakenteessa työikäisten osuus oli 55,6%, yli 65-vuotiaiden osuus 25,9% ja alle 16-vuotiaiden lasten osuus 18,5%. (Sotkanet). Alle 16-vuotiaiden ja työikäisten suhteellinen määrä laski hiukan ja yli 65v määrä kasvoi vajaan prosenttiyksikön vuoteen 2018 verrattuna. Eurajoen kunnan väestö Satakunnan maakuntaan verrattuna on hiukan nuorempaa, sillä Satakunnassa keskimäärin alle 16-vuotiaiden osuus on 15,6%, työikäisten 57,2% ja 65 vuotta täyttäneiden 27,2%.

Työttömyysaste laski koko Satakunnassa vuoden 2019 aikana. Eurajoen keskimääräinen työttömyysaste vuonna 2019 oli 5.5% joka oli Satakunnan kuntien alhaisin (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020).

Ilman peruskoulun jälkeistä tutkintoa on 30,9% eurajokelaisista 15 vuotta täyttäneistä, joka on hiukan suurempi Satakunnan keskiarvoon verrattuna (29,6%). Alle 35-vuotiaista eurajokelaisista 16,8% on ilman peruskoulun jälkeistä tutkintoa, joka on hieman yli Satakunnan vastaavan tason (15,5%). Koulutustaso kunnassa on kuitenkin noussut nuorten osalta, sillä alemman korkeakoulututkinnon alle 35-vuotiaista on suorittanut 13%, mikä on Satakunnan tasoa ja hiukan yli koko maan keskiarvon saman ikäisiin verrattuna. Eurajoella ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuus on 5,8% 15 vuotta täyttäneestä väestöstä. Lukema on samassa tasossa koko Satakunnan keskiarvoon verrattuna ja jää alle koko Suomen keskiarvon (Satakunta 5,3% / koko maa 9,3%). Alemman korkeakoulututkinnon on suorittanut 10,5% koko 15 vuotta täyttäneestä aikuisväestöstä (Satakunta 10,0%) ja toisen asteen tutkinnon 41,5%, joka on hiukan pienempi Satakuntaan verrattuna (43,5%).

Eurajoen kunnan alueella on tarvetta osaavasta työvoimasta. Osaavan työvoiman varmistamiseksi on alueelle perustettu vuonna 2019 lähialueiden yhteinen yhteistyöryhmä ratkaisemaan haastetta työvoiman houkuttelemiseksi. Yhteistyöryhmän tavoitteena on tarjota tietoa toimenpiteistä, joita osaajien houkuttelemiseksi ja pitämiseksi seudulla on tehty ja joihin yritykset voivat lähteä mukaan. Tähän mennessä on järjestetty tilaisuuksia, joissa on mukana ollut niin potentiaalisia työnantajayrityksiä, koulutuksen tarjoajia kuin työmarkkinoille vapautuvia työntekijöitä. Tämä työ jatkuu myös vuonna 2020.

Eurajoen kunnan alueelle on rekisteröitynyt kaikkiaan 941 yritystä vuonna 2019 eri toimialoille. Yritysmuodot sisältävät kaikki Patentti- ja Rekisterihallitukseen rekisteröivät yritysmuodot. Eurajoen alueelle rekisteröitävien yritysten määrä on suunnilleen sama kuin lopettavien yritysten määrä.

Eurajoen kunnan teknisen keskuksen ruokapalvelut ovat jo lähes 10 vuoden ajan kiinnittäneet erityistä huomiota lähiruoan saamiseen hankintojen kilpailutuksen kautta. Viimeisimmän kilpailutuksen tuotoksista on saatu jo nauttia kolme vuotta, jossa lähiruoan osuus kaikista elintarvikkeista on noin 50% ja tavarantoimittajista noin 70% toimii alle 50 km säteellä. Vuoden 2019 elintarvikekustannuksista siis yli 300 000€ (alv 0%) jäi lähialueelle.

4.2 Hyvinvoinnin tila ikäryhmittäin

Eurajokelaisten hyvinvoinnin tilan kuvaamiseksi on hyödynnetty valtakunnallisia tietolähteitä sekä kerätty tietoa poikkipohjallisesti kunnan eri sektoreilta.

4.2.1 Lapset, nuoret ja lapsiperheet

Eurajokelaisten lapsiperheiden hyvinvoinnin kuvaajia

Eurajoella oli vuoden 2019 lopussa 656 0-6-vuotiaasta lasta ja 7-14-vuotiaita lapsia oli 952 (7,0% / 10,2% koko kunnan väestöstä). Vaikkakin lasten prosentuaalinen osuus väestöstä on vähentynyt, on Eurajoella lasten määrä suurempi suhteessa Satakunnan väestön vastaaviin osuuksiin (6,1% / 8,4%). Eurajoella oli vuonna 2018 2760 perhettä, joista 37% eli 1021 oli lapsiperheitä. Lapsiperheiden prosenttiosuus verrattuna Satakuntaan ja verrokkikuntiin on hiukan suurempi Eurajoella. (Vuoden 2019 lukuja ei vielä ollut saatavilla keväällä 2020)

Vuonna 2019 Eurajoella tehtiin 321 lastensuojeluilmoitusta, joka on 89 enemmän kuin edellisvuonna (v. 2018 232 kpl). Lastensuojelun asiakkuudessa oli vuoden 2019 lopussa 63 lasta. Sosiaalihuoltolain mukaisia ilmoituksia ja yhteydenottoja tuli 122 kappaletta. Vuoteen 2018 verrattuna määrä kasvoi 78:lla yhteydenotolla (v. 2018 44 kpl). Sosiaalihuoltolain mukaisessa asiakkuudessa oli vuoden 2019 lopussa 79 eurajokelaista lasta. Eurajoen kunnan tavoitteena on ollut, että pääpaino olisi sosiaalihuoltolain mukaisen perhepalveluiden tiimin työskentelyssä on tarjota varhaisen tuen perhepalveluita eurajokelaisille perheille. Palveluiden tavoitteena on tukea perhettä erilaisissa elämäntilanteissa ja arjen haasteissa. Sosiaalihuoltolain mukaisissa palveluissa tehdään palvelutarpeen arvioinnit sekä koordinoidaan matalan kynnyksen palvelut perheille sosiaaliohjauksen kautta. Varhaisen tuen palveluita ovat lapsiperheiden kotipalvelu, sosiaaliohjaus, tukihenkilö- ja tukiperhepalvelut, lapsiperheiden kotipalvelu, perhetyö, valvotut tapaamiset sekä perheneuvola. So-

siaalipalveluiden työntekijät ovat enenevässä määrin jalkautuneet ja markkinoineet erilaisia kunnassa tarjottavia lasten ja perheiden hyvinvointia tukevia palveluita vuoden 2019 aikana, jotta kuntalaisten kynnys ottaa yhteyttä ja ilmoittaa mahdollisesta huolesta.

Perhepalveluissa toteutettiin vuonna 2019 uutena toimintona perhetyöntekijän ja koulukuraattorin toteuttama Eroryhmä. Ryhmä toteutettiin kahteen kertaan alakouluikäisille lapsille, joiden vanhemmat olivat eronneet lähivuosina. Toisena uutena matalankynnyksen palveluna aloitettiin PerheSomeBody-ryhmätoiminta, johon koulutettiin kaksi ohjaajaa sosiaalipalveluista. PerheSomeBody-ryhmätoiminta on kaikille kuntalaisille suunnattu ja sen tavoitteena on mm. mielenterveyden tukeminen, vahvistaa lasten ja vanhempien välistä vuorovaikutusta, sosiaalisia taitoja, itsetuntoa sekä tukea vanhemman kasvatustyötä. Sosiaalipalveluiden työntekijöistä osa on lisäksi aloittanut neuropsykiatrisen valmentajakoulutuksen (Nepsy) syksyllä 2019.

Erityislapsiperheiden vanhemmuuden vahvistamiseksi sekä vertaisperheiden keskinäisen verkoston muodostamisen tueksi on aloitettu maksuton Olkkaritoiminta erityislasten (0 – 17v.) vanhemmille. Vanhemmille mahdollistetaan osallistuminen erityispalvelujen kehittämiseen asiakkaan näkökulmasta, annetaan tietoa erilaisista Eurajoen kunnan tarjoamista palveluista sekä tarjotaan vertaistukea samassa elämäntilanteessa olevien perheiden välille. Erityislapsille järjestetään omaa toimintaa Toimarin henkilökunnan toimesta vanhempien toiminnan ajaksi. Olkkaritoimintaa järjestettiin neljä kertaa vuoden 2019 aikana Toimarin tiloissa.

Tulevaisuudessa lasten ja nuorten hyvinvointiin Eurajoella vaikutetaan aktiivisesti olemalla mukana Unicefin Lapsiystävällinen kunta-ohjelmassa. Eurajoen kunnanhallitus on jo vuonna 2017 hyväksynyt kunnan osallistumisen ohjelmaan ja Unicef ilmoitti loppuvuonna 2019 Eurajoen kunnan aloittavan ohjelmassa vuoden 2020 alusta. Koronaviruksen aiheuttama poikkeustila on viivittänyt ohjelman starttia, jonka piti olla maaliskuussa 2020. Lapsiystävällinen kunta - ohjelman alkukoulutusta odotellessa on ohjelmaan liittyen valmisteltu kunnan ennakoarvioinnin käytäntöjä, erityisesti lapsivaikutusten arviointia päätöksenteossa sekä lasten ja nuorten osallistamista.

Alle kouluikäiset

Varhaiskasvatuspalveluiden tarpeissa on tapahtunut muutoksia vuoden 2019 aikana. Palveluiden tarve on kasvanut, palveluja käyttävien perheiden määrä on prosentuaalisesti kasvanut ja sen voidaan katsoa johtuvan hyvästä työllisyystilanteesta. Kasvu on ollut voimakkainta Luvian alueella.

Ilta- viikonloppuhoidon tarve on lisääntynyt ja avoimia varhaiskasvatuspalveluja kehitetään tärkeänä lasten kotihoitoa tukevana toimintana. Talouden näkökulmasta lasten kotihoidon tuen (208 609 €) käyttö on ollut arvioitua vähäisempää vuoteen 2018 verrattuna (toteuma 74,6 %). Perhepäivähoidon osalta kunnassa on työskennellyt 29 perhepäivähoitajaa, mutta tarvetta olisi suuremmalle määrälle. Perhepäivähoitajia on rekrytoitu koko vuoden 2019 ajan.

Varhaiskasvatuspalveluiden sisältöjen kehittäminen on edennyt suunnitelmien mukaan. Vuoden 2019 aikana Eurajoelle on suunniteltu verkostomaista perhekeskusta. Tavoitteena oli, että tammikuussa 2020 toiminnan aloittaisi moniammatillinen lasten ja nuorten tiimi osana verkostomaista perhekeskusta, joka koostuisi eri tahojen edustajia perheneuvolasta, varhaiskasvatuksesta, terveydenhuollosta, seurakunnasta sekä sosiaalitoimesta. Lisäksi perhekeskuksen tiimiläiset ovat osallistuneet Lapset puheeksi-koulutukseen. Tämän lisäksi Luvialla uutena palvelumuotona on aloitettu

avoin varhaiskasvatustoiminta vuoden 2019 lopulla. Varhaiskasvatusasiakkaista sähköisen asioinnin käyttäjämäärää on saatu nostettua 70%:n asiakkaista ja varhaiskasvatuksen palveluohjausmalli on rakennettu viime vuoden aikana.

Koko varhaiskasvatus kuuluu valtakunnalliseen Liikkuva varhaiskasvatus –ohjelmaan, jonka tavoitteena on jalkauttaa ”Varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suositukset” (2016) osaksi varhaiskasvatuksen toimintakulttuuria. Suositusten juurruttamisen tukena on toiminut LEILA – leikkien liikkuvan arkeen –hanke. Hankerahan ja oman rahoituksen turvin varhaiskasvatukseen on hankittu kiertäviä liikuntavälinekasseja yksiköiden ja perhepäivähoidon käyttöön. Koko henkilökunta osallistui myös työyhteisökoulutukseen, jossa pohdittiin varhaiskasvatuksen fyysisen aktiivisuuden suosituksia linkittyen lapsen kehitykseen, varhaiskasvatussuunnitelmien perusteisiin sekä yksiköiden toimintakulttuuriin. Henkilökunta koki hankkeen innostavana. Koulutusten ja materiaalien kautta lasten fyysinen aktiivisuus lisääntyi ennen kaikkea sisätiloissa.

Kotona lapsia hoitaville vanhemmille järjestettiin Luvialla lokakuussa 2019 Valoa perheille-tapahtuma varhaiskasvatuksen koordinoimana. Tapahtumassa on mukana perhepalvelut, seurakunta, MLL ja Eurajoen kristillinen opisto ja sosiaalipalveluiden perhepalveluiden työntekijät. Tapahtuman tarkoituksena on antaa perheille voimavaroja jaksamiseen ja kertoa kunnassa lapsiperheille tarjotavista palveluista.

Lastenneuvolan tehtävänä on edistää alle kouluikäisten lasten ja heidän perheidensä terveyttä ja hyvinvointia sekä kaventaa perheiden välisiä terveyseroja. Lastenneuvolassa seurataan ja edistetään lapsen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kasvua ja kehitystä sekä tuetaan vanhempia turvallisessa, lapsilähtöisessä kasvatuksessa ja lapsen hyvässä huolenpidossa sekä parisuhteen hoitamisessa. Neuvolassa pyritään havaitsemaan lapsiperheiden erityisen tuen tarpeet mahdollisimman varhain ja järjestämään tarkoituksenmukainen tuki ja apu. Lapsi saa neuvolassa rokotusohjelmaan kuuluvat rokotukset. Elintavat ja hyvinvointiasiat käsitellään jokaisessa tapaamisessa. Lasten ravitsemus- ja paino-ongelmat hoidetaan pitkään neuvolassa terveydenhoitajan ja lääkärin vastaanotolla. Tarvittaessa lapsia ja perheitä ohjataan jonkun verran terveysaseman hyvinvointineuvojalle ja tarvittaessa Satasairaalaan. Vuoden 2019 aikana ravitsemus- ja painoasioissa ei ole lähetetty yhtään lasta Satasairaalaan. Neuvola tekee tiivistä yhteistyötä lapsiperheiden kotipalvelun kanssa. Neuvola antaa vastasyntyneen perheelle 4 tunnin lahjakortin lastenhoito- tai kodinhoitopalveluun ja kotipalvelu tapaa odottavan perheen loppuraskaudessa. Vuonna 2019 terveydenhoitajat ottivat käyttöön Lapset puheeksi-menetelmän. Neuvola on osallistunut viime vuodet kesälatu-tutkimuksen aineiston keräämiseen. Uusia perheitä ei enää vuonna 2020 ole rekrytoitu, mutta tutkimus jatkuu kunnes viimeisimmäksi rekrytoidut lapset ovat 1,5-vuotiaita. Tutkimuksessa selvitetään varhaisen vuorovaikutussuhteen muodostumista vanhempien ja vauvan välillä. Eurajoen perheneuvolan palvelut hoidetaan keski-Satakunnan terveydenhuollon kuntayhtymän kautta. Perheneuvolan toimipiste on Harjavallassa. Vuonna 2019 käyntisuoritteita perheneuvolassa on ollut 251 ja konsultaatioita 14 kpl. Käyntimäärät ovat pysyneet ennallaan verraten vuoteen 2018.

THL:n uusi lasten terveys, hyvinvointi ja palvelut (LTH)-tutkimus toteutettiin vuonna 2018 ja tuotti ensimmäistä kertaa valtakunnallista vertailutietoa 4-vuotiaiden lasten ja perheiden hyvinvoinnin tilasta. Eurajoen osalta pienet lapset liikkuvat ja osallistuvat kerho- ja leikkitoimintaa aktiivisesti muihin kuntiin verrattuna. 47% lapsista osallistuu viikoittain ohjattuun liikuntatoimintaan ja 20% lasten kulttuuritoimintaan. Pikkulapsiperheillä kehitettävää puolestaan oli kasvisten, hedelmien ja marjo-

jen syönti, joka toteutuu päivittäin vain 36%:lla 4-vuotiaista lapsista. Lisäksi pienten lasten vanhemmat kokivat huomattavassa määrin (50% vanhemmista) koko Suomeen ja verrokkikuntiin verrattuna menettäneensä malttinsa lapsen kanssa niin, että on vaivoin saanut hillittyä itsensä.

Taulukko 2. Hyvinvointia ja siihen vaikuttavia tekijöitä kuvaavat mittarit 4-vuotiaiden lasten terveys, hyvinvointi ja palvelut (LTH) tutkimuksessa.

Taulukossa on vihreällä kohdat, jotka toteutuvat vertailukuntia (Nakkila, Kokemäki, Harjavalta) paremmin. Punaisella koodatuissa indikaattoreissa on parannettavaa vertailukuntiin ja Satakunnan keskiarvoon verrattuna.

Hyvinvointia ja siihen vaikuttavia tekijöitä kuvaavat mittarit 4-vuotiaiden lasten terveys, hyvinvointi ja palvelut (LTH) tutkimuksessa	Eurajoki (% vastanneista vanhemmista)	Satakunta (% vastanneista vanhemmista)
Lapsi käyttänyt lasten kulttuuripalveluja viikoittain	20,0	14,6
Lapsi osallistunut kerho- tai leikkitoimintaan viikoittain	63,3	60,2
Päivittäin hedelmiä, marjoja ja kasviksia syövät lapset	36,7	38
Lapsi liikkuu kotiloissa yli tunnin päivässä vauhdikkaasti	90,0	77,1
Lapsi osallistunut ohjattuun lasten liikuntaan viikoittain	46,7	45,9
Vanhempi tai muu läheinen menettänyt ristiriitatilanteissa maltin lapsen kanssa niin, että vaivoin saanut hillittyä itsensä	50,0	32,7

Ylipainoisten lasten osuus oli hiukan yli koko maan keskiarvon varhaiskasvatusikäisten lasten osalta. 2-6 vuotiaista tytöistä 17% ja 33% pojista olivat ylipainoisia. (Terveystemme.fi)

Perusopetusikäiset

Oppilasmäärät ovat lievässä laskussa Eurajoella vuoden 2019 aikana: Huhdan koulun opettajamäärä pieneni yhdellä opettajalla. Lapijoella on tilapäisesti yhden opettajan lisäys. Oppilasmäärä tulee ennusteen mukaan laskemaan tulevana vuosina 160 oppilaalla vuoteen 2026 mennessä.

Osallistamisen tavoitteet perusopetuspalveluissa ovat toteutuneet miltei kokonaan. Kouluissa on toimivat oppilaskunnat, joilla on ohjaavat opettajat. Kouluissa yhtä koulua lukuun ottamatta on vuoden 2019 aikana laitettu alkuun vanhempainyhdistystoiminta tai koulua tukeva muu yhdistystoiminta. Vanhempainyhdistyksille on järjestetty verkostoitumistapahtuma vertaistuen saavuttamiseksi.

Opetussuunnitelmatyö on edennyt suunnitelmien mukaan ja uudet käytännöt oppimiskeskusteluja myöten on otettu käyttöön. Opetushenkilöstön koulutus on toteutunut suunnitellusti ja kiky-tuntien käyttö täydennyskoulutuksessa on ollut maksimaalista.

Oppimisen tuen tarpeet ovat olleet kasvussa Eurajoella pysyen kuitenkin vielä valtakunnallisella tasolla (vuonna 2019 noin 15 % peruskouluikäisistä oli erityistuen piirissä). Paikallisesti kasvu on tarkoittanut pienryhmien täyttymistä, mikä on kiihtynyt johtuen pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä opiskelevien lasten määrän kasvulla. Eurajoen kunta ostaa erityisopetuspalvelut erityistä tukea vaativille lapsille Rauman kaupungilta. Erityisopetuspalveluiden tarve on pysynyt samalla tasolla (2-3 oppilasta/ikäluokka). Yhden vuosiluokan osalta erityisopetuspalveluja ei ole voitu tuottaa Raumalta, vaan ne on toteutettu omana palveluna.

Vuonna 2019 peruskouluikäisten huostaanottojen määrä oli poikkeuksellisen suuri. Perheiden tilanteiden vuoksi on tehty paljon erityisjärjestelyitä kouluissa. Opitaan oppimaan yhdessä - hankkeessa työskenteli yksi luokanopettaja ja kuraattori erityisesti perheiden tukena yhteistyössä perusturvapalveluiden kanssa. Hanke toteutettiin yhteistyössä Ulvilan kaupungin kanssa.

Oppilaiden hyvinvoinnissa havaittiin lukuvuoden 2019 alussa muutos aggressiivisuuden käyttäytymisen osalta. Yhä nuoremmat lapset purkivat huonoa oloaan aggressiivisella käytöksellä ja tämä heijastui henkilöstön hyvinvointiin. Läheltä piti- ja kiinnipitotapauksia kirjattiin syksyllä 2019 runsaasti myös, koska työsuojelun taholta asiaan kiinnitettiin erityistä huomiota. Koulut toimivat yhteisesti sovittujen ohjeiden mukaan ja asiaan on kiinnitetty erityistä huomiota. Loppuvuoden 2019 mitaan ilmoitukset tilanteista ovat vähentyneet. Koulupsykologin mukaan sekä ala- että yläkouluikäisillä lapsilla on lisääntyntä levottomuutta, keskittymisvaikeuksia ja tarkkaavuuspulmia. Koulupsykologille on tullut paljon tutkimuspyyntöjä näihin liittyen.

Loppuvuodesta 2019 kaksi koulukuraattoria on koulutettu mielenterveyttä tukevan IPC-mallin ohjaukseen. Tavoitteena uuden mallin käyttöönotolla on vähentää erikoissairaanhoidon painetta ja tarjota vuorovaikutteista apua kuraattorin toimesta jo hyvin varhaisessa vaiheessa lievästi oireileville.

Kesällä 2019 Luvian psykiatrisen sairaanhoitajan työpanosta suunnattiin nuorten hyvinvointiin. Tavoitteena oli tarjota nuorille mielenterveyspalveluita mahdollisimman matalalla kynnyksellä ilman erillistä lähetettä. Psykiatrinen sairaanhoitaja on kouluissa tavattavissa kerran viikossa. Uudelle palvelulle on ollut tilausta. Lapsia ja nuoria on voitu ohjata psykiatriselle sairaanhoitajalle varhaisen mielenterveyden häiriöiden ilmennyttyä.

Lasten ja perheiden hyvinvointia on tuettu lisäämällä yhteistyötä huoltajien kanssa mm. helpottamalla yhteydenottoa ja viestintää tarjoamalla enenevissä määrin tilaisuuksia keskustella. Osallistavia keskustelutilaisuuksia ovat olleet oppimiskeskustelut, pedagogisten asiakirjojen yhteinen laadinta ja vanhempainvartit. Yhteisöllisyyttä on luotu oppilaskuntatoiminnan, nuorisovaltuuston ja vanhempainyhdistysten toiminnan myötä sekä luomalla yhteisiä toimintamalleja lasten ja perheiden tukemiseen.

Liikkuva koulu- toimintojen osalta on lisätty liikunnan määrää kouluilla koulukohtaisesti pitkillä välitunneilla sekä hyödyntämällä Eurajoen liikuntapalveluja enemmän kuin ennen mm. liikkumalla jäähallissa, keilahallissa ja urheilukeskuksessa. Koulujen retkissä on myös huomioitu liikunnallisuus.

Kouluissa aloitettiin laatia liikunnan ja hyvinvoinnin vuosikelloa vuonna 2019 tavoitteena luoda kevään 2020 aikana malli, jota toteutetaan kouluyksiköissä syksystä 2020 alkaen.

Joustavan perusopetuksen aloittaminen on toteutunut suunnitellusti vuoden 2019 aikana. Oppilaita on joustavassa perusopetuksessa ollut 11. Saadun palautteen mukaan näiden opiskelijoiden hyvinvointi on kohonnut merkittävästi. Eurajoella kaikille perusopetuksen päättäneille on löytynyt jatko-opiskelupaikka.

Perusopetuksen kehittämistiimissä laadittiin lapsille ja nuorille vuoden 2019 aikana nettiturvallisusaineisto, joka on otettu opetuskäyttöön kaikissa yksiköissä sekä annettu lasten ja nuorten huoltajien avoimeen käyttöön. Nettiturvallisusaineisto sisältää ohjeita ja neuvoja liittyen lasten ja nuorten turvallisuuteen sekä hyvinvointiin sosiaalisen median käytössä.

Kouluterveyskyselyt

Syksyllä 2019 julkaistujen kouluterveyskyselyn tulosten perusteella kouluikäiset ovat tyytyväisiä koulun työ- ja opiskeluoloihinsa, syövät päivittäin koululounasta ja liikkuvat kohtalaisen aktiivisesti. Kouluikäiset lapset ovat vähiten huolissaan perheen taloudellisesta tilanteesta vertailukuntiin nähden. Liikunnan määrä yläkouluikäisillä on vähentynyt ja netin koukuttavuus lisääntynyt. Yli puolet (52%) yläkouluikäisistä harrastaa liikuntaa ohjatusti joka viikko. Lapset osallistuvat muuhun Suomeen ja Satakuntaan verrattuna aktiivisesti kulttuuri- ja taideharrastuksiin. 4.-5.-luokkalaisista 80,5% ja 8.-9.-luokkalaisista 22,4% ovat ilmoittaneet harrastavansa kulttuuria viikoittain, mikä on reilusti yli Suomen keskituloksen. Lisäksi alakouluikäisistä 90% on ilmoittanut harrastavansa josta-kin vähintään yhtenä päivänä viikossa.

Osallisuus, ystävien määrä ja oppilaiden vaikutusmahdollisuudet ovat hyvällä tasolla vaikuttaen positiivisesti lasten hyvinvointiin. Eurajokelaiset lapset ja nuoret kokevat olevansa tärkeä osa yhteisössään ja pystyvänsä tavoittelemaan itselleen merkityksellisiä asioita elämässään. 4.-5.-luokkalaisista kukaan (0%) ei koe, etteikö lapsella olisi yhtään läheistä kaveria. Yläkoululaisilla tytöillä vastaava lukema on 2%, mutta pojat kärsivät ystävien puutteesta, sillä 13,5% kokee ettei ole yhtään läheistä kaveria.

Kouluikäisten hampaiden harjaamattomuus on kasvussa ja suurempaa koko Suomeen verrattuna. Eurajoella 46% 4.-5.-luokkalaisista, 47% 8.-9.-luokkalaisista (joista poikien osuus 57%) ja 40% lukiolaisista pesee hampaansa vain kerran päivässä. Toinen aamurutiini, eli aamupalan syöminen unohtuu yhä useammalta kouluikäiseltä. Eurajoki nousee reilusti yli Satakunnan keskiarvon, sillä 35% 4.-5.-luokkalaisista, 37% 8.-9.-luokkalaisista ja 33% lukiolaisista eivät syö aamupalaa joka aamiaamu.

Vaikutusmahdollisuudet kouluruokailun, -työn, välituntien ja yhteisten sääntöjen suunnittelemiseen ovat korkeammalla kuin muualla Satakunnassa. Eurajoen kunnan koulujen ruokalistasuunnittelussa huomioidaan koululaisten mielipiteet säännöllisissä palaverissa, joihin osallistuu oppilaskunnan jäseniä. Tällä pyritään parantamaan koululaisten osallistumista koululounaalle. Samassa yhteydessä keskustellaan ruokailuun tai välipaloihin liittyvistä käytännön asioista. Parhaat ehdotukset kokeillaan ja siirretään käytäntöön. Esimerkkinä välipalakassoista luovuttiin viime vuonna ja vanhemmat maksavat lapsensa välipalat suoraan kunnan tilille. Näin varmistettiin se, että raha käytetään siellä mihin se on tarkoitettukin eikä esim. energijuomiin tai karkkeihin. Vuonna 2019

Keskustan koulun oppilaskunnan hallituksen esityksestä järjestettiin vihannesviikko, jonka tarkoituksena oli mahdollistaa uusiin ruoka-aineisiin tutustumista ja lisätä niiden käyttöä. Teema-ajattelua jatketaan vuonna 2020.

Kouluikäisistä 7-12 vuotiaista lapsista 23% tytöistä ja 31% pojista ovat ylipainoisia ja vastaavat prosenttiosuudet olivat 13-16 ovat 27% ja 39% vuotiaiden osalta. (Terveystemme.fi)

Taulukko 3. (Kouluterveyskysely 2019)

Taulukossa on vihreällä kohdat, jotka toteutuvat vertailukuntia (Nakkila, Kokemäki, Harjavalta) ja Satakunnan keskiarvoa paremmin. Punaisella koodatuissa indikaattoreissa on parannettavaa vertailukuntiin ja Satakunnan keskiarvoon verrattuna.

Hyvinvointia ja siihen vaikuttavia tekijöitä kuvaavat mittarit kouluterveyskyselyssä v. 2019	4.-5.- luokan oppilaat/ Satakunnan keskiarvo (ka.)	8.-9.-luokan oppilaat / Satakunnan ka.	Lukio/ Satakunnan ka.
Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä	91,5 / 89,85	82,6 / 75,2 ↑	76,2 / 74,6 ↓
Kokee olevansa tärkeä osa kouluyhteisöä 2. aste kuuluvansa itselle tärkeään ryhmään tai yhteisöön	40,8 / 41,2	51,1 / 41,9	76,2 / 76,5
Kokee terveydentilansa keskimertaiseksi tai huonoksi	6,1 / 8,3	16,0 / 22,0 ↑	22,0 / 22,9 ↑
Tuntee itsensä yksinäiseksi	3,2 / 3,2	5,6 / 10,9 ↑	10,8 / 10,7 ↑
Kokee koulu-uupumusta	-	6,8 / 14,6 ↓	12,9 / 14,1 ↑
Pitää koulunkäynnistä (perusopetus)/opiskelusta (2. aste)	76,0 / 78,6 ↓	63,8 / 58,2 ↑	69,0 / 70,4 ↓↓
Terveystarkastus toteutuu lapsella/nuorella laadukkaasti	49,6 / 52,0 ↓	76,5 / 64,2 ↑	61,5 / 65,9 ↓
Ei syö aamupalaa joka arki-aamu	35,2 / 29,0 ↑↑	37,2 / 42,0 ↓	33,3 / 32,1 ↓
Ei syö koululounasta päivittäin	-	17,9 / 29,8 ↑	7,0 / 25,4 ↓
Hampaiden harjaus harvemmin kuin 2x /pv	46,2 / 36,6 ↑	47,2 / 45,5 ↑	40,2 / 36,9 ↓
Vähintään tunnin päivässä liikkuvat	40,7 / 38,1 ↓	17,7 / 20,3	6,9 / 11,7 ↓
Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla kork. 1 h /vk	-	30,0 / 30,7 ↑	28,4 / 29,9
Harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa	88,9 / 90,3	96,6 / 95,3	98,0 / 97,8

Harrastaa taidetta ja kulttuuria vähintään kerran viikossa	80,5 / 78,7	44,1 / 48,1	65,0 / 57,4
Ylipainoisten osuus		23,0 / 21,3 ↑	17,7 / 20,3 ↓
Keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa	0,5 / 2,0 ↓	8,6 / 13,0 ↓	2,9 / 5,0 ↓
Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten henkistä väkivaltaa vuoden aikana	22,2 / 17,5	20,2 / 28,7	24,5 / 26,5

Nuoret ja nuoret aikuiset

Lukio-opiskelijoiden keskuudessa vallitsee hyvä henki. Opiskelijoista suurin osa on positiivisia ja heillä on kavereita ja kaveriporukoita. Yksinäisiä lukiolaisia ei koulun henkilökunnan havainnoinnin perusteella juurikaan näe. Kouluterveyskyselyiden mukaan lukioikäisten hyvinvoinnin tila on laskeutunut verrattuna vuoden 2017 kouluterveyskyselyihin. Erityisesti päihteidenkäytön ja liikkumattomuuden lisääntyminen näkyy lukioikäisten muuttuneessa terveydentilassa. Positiivista lukioikäisten tuloksissa on, että 76% kokee olevansa tyytyväisiä elämäänsä ja vain 3%:lla oppilaista on keskusteluvaikeuksia vanhempiensa kanssa. Lukioikäiset ovat aktiivisia, sillä 98% harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa, josta liikuntaa ohjatusti viikoittain harrastavat Suomen keskiarvon tasoisesti 46%. Lukioikäisten osallisuus on vahvaa muuhun Satakuntaan verrattuna. Lukioikäiset kokevat olevansa tärkeä osa kouluyhteisöä (52%) ja lähiyhteisöä (92%) sekä tuntevat olevansa tarpeellisia muille (71%).

Kevään 2019 kouluterveystutkimuksessa esiin tullut uupumisen kokemuksen lisääntyminen näkyi mm. käynneissä kuraattorilla ja keväällä 2019 tehdyssä opiskelijoiden arviointikyselyssä. Kuraattorin asiakkaina oli noin 15 opiskelijaa, joista monet toivat esiin uupumusta, mutta asiakasmäärät ovat olleet laskusuunnassa. Lukuvuoden arviointikyselyssä uupumista koettiin aiheutuvan lähinnä suuresta työmäärästä, tehtävien kasaantumisesta esim. jaksojen loppuun ja oman ajankäytönhallinnan puutteista. Kaikilla eivät myöskään opiskelutaidot ja peruskoulusta saatu pohja anna riittäviä eväitä lukio-opiskelulle, jolloin nuori tarvitsee opiskeluun enemmän aikaa ja tukea. Lukiolaisten jakamisen ja mielenterveyden tueksi on suunnitteilla Mielenterveyden työkalupakki" –kurssi osana lukio-opetusta.

Kesätyöpaikkatuki nuorten työllistämiseen

Eurajoen kunnan myöntämää nuorten kesätyöpaikkatukea yrityksille haki vuonna 2019 yhteensä 34 toimijaa, joista 32 myönnettiin kesätyöpaikkatukea yhteensä 21375 €. Tuki kohdistui 49:n nuoreen.

Työpaja järjestää vuosittain 15-17-vuotiaille kesätyöviikot, joihin palkataan yhteensä 48 nuorta. Nuorelle maksetaan työstä 200€/viikko. Vuonna 2019 20 nuorta työskenteli työpajan järjestämällä kesätyöviikolla ja 28 nuorta työskentelivät kunnan eri hallintokunnissa kahden viikon ajan. Näin ollen Eurajoen kunta tuki vuonna 2019 97:n nuoren kesätyöpaikkaa.

Työpajatoiminta

Työpajatoiminnan työkenttä on monipuolinen. Toiminnan tavoitteena on tukea 15-29-vuotiaita koulutuksen tai työelämän ulkopuolelle jääneitä nuoria. Työpajatoiminnassa tehdään paljon päihde- ja mielenterveystyötä osana työtoimintaa hyödyntäen mm. Green care- ja Omin jaloin-menetelmiä sekä erilaisia työkykyä ja hyvinvointia mittaavia kyselyitä. Vuoden 2019 aikana työpajan nuoret ovat osallistuneet Satakunnan ammattikorkeakoulu SAMK:n Digimieli-hankkeeseen, jossa uudenaikaisena tulokulmana on kehittää nuorten työvoimapalveluja tukevia mielenterveyspalveluja.

Työvalmentajat räätälöivät nuorille henkilökohtaisia reittejä koulutukseen, harjoitteluun, työelämään ja motivoivat arkirytmien ylläpitämiseen. Työpajan nuoret hoitavat mm. kunnan kuljetuspalvelua, kuntalaisten pihoja ympäri vuoden, auttavat muutoissa ja kunnostavat huonekaluja. Nuori ohjataan työpajatoimintaan useimmiten työvoimatoimiston, oppilaitoksen, etsivän nuorisotyön tai sosiaalitoimen kautta. Nuori voi myös itse hakeutua työpajalle. Vuonna 2019 toimintaa tuli viisi nuorta etsivän nuorisotyön kautta, yksi sosiaalitoimen lähettämänä, yksi oppilaitoksen ohjaamana ja muut hakeutuivat itse työpajalle. Eurajoen kunnan palkkatuella oli kaksi nuorta, työkokeilussa neljä, kuntouttavassa työtoiminnassa ja sosiaalisessa kuntoutuksessa yhteensä 16 nuorta. Tämän lisäksi nuoria oli myös oppilaitoksen työelämäjaksolla ja työ- ja toimintakyvyn arvioinnissa. Tarkemmat luvut ja sijoittumiset löytyvät nuorisotilastot.fi-sivuilta

Etsivä nuorisotyö

Etsivä nuorisotyö etsii nuoren kanssa ratkaisuja nuoren pulmiin ja kysymyksiin ja auttaa nuorta saavuttamaan tarvitsemansa palvelut. Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa ja auttaa alle 29-vuotiaita nuoria sellaisen palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään heidän kasvuaan, itenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille.

Etsivän nuorisotyön piiriin ohjattiin vuonna 2019 36 alle 29-vuotiaasta nuorta. Etsivä nuorisotyö tavoitti näistä 27 henkilöä, pelkiksi kontakteiksi jäi viisi nuorta ja täysin tavoittamatta jäi neljä henkeä. Kontakti tarkoittaa pääsääntöisesti sitä, että nuoria on ohjattu puhelimitse. Vuonna 2019 etsivään nuorisotyöhön ohjattiin nuoria enimmäkseen sosiaalipalveluista, nuorten työpajalta tai oppilaitoksista. Tämän lisäksi etsivään nuorisotyöhön otettiin yhteyttä vanhempien tai sukulaisten, siviili-/varusmiespalveluiden kautta.

Nuorisovaltuusto ja vaikuttaminen

Uuden nuorisovaltuuston kausi alkoi tammikuussa 2019. Nuorisovaltuustoon kuuluu 10 varsinaista vaaleilla valittua jäsentä ja yläkoulujen ja lukion oppilaskunnan edustajat (2) sekä neljä varajäsentä. Nuorisovaltuuston suurin vaikuttamisen kohta osui loppuvuoteen jolloin, he tekivät Satolan perintöön liittyvän lapsivaikutuksen arvioinnin pilotoimalla Eurajoen kunnassa valmisteltua ennakko-vaikutusten arvioinnin (EVA) mallia. Nuorisovaltuusto on myös osallistunut Luvian aktiivipihan suunnittelutyöryhmään.

Eurajoki on sitoutunut käyttämään Nuortenideat.fi-palvelua yhtenä nuorten vaikuttamiskeinona. Valtakunnallinen Nuortenideat.fi on osa oikeusministeriön verkossa toimivia demokratiapalveluita.

Sekä alakoulujen että yläkoulujen ja lukion oppilaskuntien hallitukset koulutetaan vuosittain syksyisin verkkodemokratiapalvelun käyttöön.

Nuorisotalotoiminta ja Walkers

Nuorisotalotoimintaa järjestetään viikoittain Eurajoen keskustan Kaharilla, Lapijoella ja Luvialla. Nuorisotoiminta tarjoaa turvallisen paikan vapaa-ajanviettoon, tukea aikuiseksi kasvamiseen sekä erilaisia aktiviteetteja nuorten toiveiden ja erilaisten teemojen pohjalta. Nuorisotyöntekijän kasvatuksellinen ohjaus toteutuu sekä toiminnan, yhdessäolon että neuvonnan muodoissa. Tavoitteena on kohdata nuoria ja tukea heitä matkalla aikuisiksi. Nuorten illoissa, varsinkin arki-iltoina syntyy nuoren ja nuorisotyöntekijän välillä hyvinkin syvälle meneviä keskusteluja asioista, joista nuoren voi olla vaikea keskustella kotona vanhempien kanssa. Nuorisotyöntekijä on nuorelle tuttu ja turvallinen aikuinen, jota näkee säännöllisesti ja johon on rakentunut luottamus.

Nuorisotalon kävijämäärät Kaharilla ovat väestömäärään nähden todella hyvät, sillä illoissa oli vuonna 2019 keskimäärin n. 30 nuorta/ilta. Nuorisotalon kävijämäärät Luvian arki-illoissa on laskenut lähes nollaan syksyn 2019 aikana. Tämä on vaikuttanut siihen, että nuorisotyöntekijä ei tavoita tarpeeksi alueen nuoria ja eikä ole tietoinen nuorten hyvinvoinnin tilasta kentältä tulleen tiedon perusteella. Lapijoen nuorisotalolla toimii 4-6 luokkalaisten varkkanuokkari nuorisotyöntekijän vetämänä kerran viikossa heti koulun jälkeen. Toive toiminnasta on lähtöisin koululta ja kävijöitä ollut mukavasti läpi kouluvuoden.

Eurajoella on ollut Walkers-toimintaa jo yli 20 vuoden ajan, jolla mahdollistetaan nuorille perjantai-iltoihin turvallisen paikan ajanviettoon. Kunta toimii toiminnan taustayhteisönä ja toiminnasta Walkers-vapaaehtoiset ovat keskeisiä toimijoita. Ajatuksena on luoda nuorille turvallisia aikuiskontakteja sekä tavata kavereita turvallisessa miljöössä. Walkers järjestetään Kaharilla joka perjantaina, Luvian Walkers on auki kerran kuussa. Toiminnassa on mukana n. 30 vapaaehtoista aikuista.

4.2.2 Työikäiset

Eurajoella oli 5228 työikäistä (16-64-vuotiaita) vuonna 2019. Työikäisten hyvinvoinnista on vaikeaa saada tietoja. Vuonna 2020 tilanteeseen haetaan parannusta toteuttamalla työikäisille kyselyjä heidän hyvinvoinnistaan.

Työikäisille suunnattua hyvinvointineuvontaa on toteutettu kunnassa useamman vuoden ajan. Maksuton hyvinvointineuvonta tarjoaa tukea arjessa jaksamiseen, liikuntaan ja hyvinvointiin. Asiakkaat on ohjautunut hyvinvointineuvontaan pääasiassa terveyskeskuksen kautta. Yhteistyö liikunta-neuvojan kanssa aloitettiin vuoden 2019 alkupuolella. Fysioterapeutin pitämään hyvinvointineuvontaan osallistuneista koottiin ryhmä, jolle liikuntaneuvoja ohjasi liikuntaa kerran viikossa Jokisimpukan kuntosalilla. Työikäisten hyvinvointineuvontaan osallistui vuoden 2019 aikana 17 henkilöä.

Työikäisten terveyden- ja sairaanhoito on pitkälti työterveyshuollossa. Pitkäaikaistyöttömien terveystarkastukset toteutetaan perusterveydenhuollossa terveydenhoitajan ja tarvittaessa lääkärin vastaanotolla. Lisäksi työikäisiä kohdataan perusterveydenhuollossa seulonnoissa. Täysiä kymmeniä täyttävälle 40-vuotiaille miehille lähetettiin vuonna 2019 kirjeitse 45 kyselyä, joilla kartoitettiin miesten terveydentilaa. Kyselyn palautti seitsemän miestä (15,5%), joista kolme kutsuttiin vastaus-

ten perusteella terveystarkastukseen (riski kohonnut sydän- ja verisuonisairauksiin tai diabetekseen). Suurimmalla osalla kyselyyn vastanneella asiat kunnossa ja terveelliset elämäntavat. 50-vuotta täyttäneille naisille lähetetään papa-tutkimuskutsun mukana kysely valtimotautien riskitekijöistä, jonka he palauttavat kohdunkaulan syöpää ehkäisevän seulonnan yhteydessä. Kutsutuista 33:sta henkilöstä seulonnassa kävi 29 (87,9%), eikä ja kenelläkään ei ollut tarvetta jatkotutkimuksille. Työikäisten terveystarkastuksissa ei tullut vuonna 2019 esille erityistä trendiä/muutosta hyvinvoinnin tilassa. Mammografia seulat toteutetaan naisille terveyskeskuksen tiloissa vuosittain tiettyille ikäryhmille.

Työikäisille järjestettiin terveysaseman toimesta keväällä 2019 jo useana vuotena toteutettu painonhallintaryhmä. Keskusteluun, motivointiin, hyvinvointineuvontaan ja vertaistukeen pohjautuvaan painonhallintaryhmään voi osallistua henkilöt, joiden painoindeksi on yli 30. Diabeteshoitajan koordinoima ryhmä kokoontui 10 kertaa kurssin aikana. Painonhallintaryhmän sisältö toteutettiin yhteistyössä lääkärin, terveydenhoitajan, fysioterapeutin, psykiatrisen sairaanhoitajan ja diabeteshoitajan kanssa.

Monilla vastaanottokäynneillä lääkärissä ja hoitajalla käsitellään asiakkaan kanssa painonhallintaan, ruokailuun, liikuntaan ja tupakointiin liittyvät asiat. Kansansairauksien lisäksi näitä ovat esimerkiksi käynnit, joissa tehdään lähete ortopedille tai leikkaukseen. Leikkausläheteissä tulee olla maininta tupakoinnista ja jos asiakas tupakoi, hänet ohjataan hoitajan vastaanotolle ennen leikkausta. Tekonivelkirurgian tarvetta arvioitaessa lääkäri ohjaa potilaan tarvittaessa hoitajalle, jossa käydään läpi tupakointi, alkoholin käyttö sekä ravitsemus ja liikunta osana painonhallintaa. Ylipaino ja liikkumattomuus ovat riskitekijöitä leikkauksissa ja niihin pyritään vaikuttamaan ennen operatiivista hoitoa. Kummallakin asemalla, Eurajoella ja Luvialla on ns. aikuisneuvolanterveydenhoitaja, jonka vastaanotolla sairauden hoidon lisäksi toteutetaan ennaltaehkäisevää terveydenhoitoa. Lisäksi diabeteshoitajalle ohjautuu asiakkaita, joilla on riski sairastua diabetekseen.

Äitiys- ja lastenneuvolassa lapsen ja esimerkiksi raskaana olevan elintavat ja hyvinvointi kuuluvat joka käynnin sisältöön. Lapsen lisäksi pyritään vaikuttamaan koko perheen elintapoihin. Työkaluna käytetään Neuvokas-perhe korttia, laajojen terveystarkastusten esitietolomakkeita sekä mittauksia. Neuvokas-perhe kortti on työväline perheiden elintapojen puheeksi ottamiseen vahvuus- ja voimavarakeskeisesti. Kortin tavoitteena on saada perhe pohtimaan omia arjen valintojaan. Ammattilainen auttaa perhettä löytämään kortin avulla perheen vahvuudet ja perhe saa tukea ja lisätietoa kortin perusteella nousseisiin ajatuksiin. Voimavaralomaketta käytetään laajoissa tarkastuksissa, lomakkeella kartoitetaan parisuhdetta ja koko perheen hyvinvointia laajasti. Raskaana olevilta mitataan ensikäynnillä hengitysilman häikäpitoisuus. Tupakoivilta odottajilta häikäpitoisuus mitataan joka käynnillä. Audit-kyselyt tehdään raskaana oleville ja puolisoille, sekä lasten vanhemmille laajoissa terveystarkastuksissa. Terveysneuvottelujen tuntuman mukaan parisuhdeasioista ja kasvatuksellista asioista keskustellaan nykyään enemmän kuin aiemmin. Joko parisuhdeongelmat ovat lisääntyneet tai ne otetaan rohkeammin esille. Rajojen asettamisesta lapselle käsitellään useilla käynneillä. Tarvittaessa tehdään lähete psykologille, psykiatriselle sairaanhoitajalle tai perheasiainneuvottelukeskukseen.

Aikuissosiaalityössä harkinnanvaraista ehkäisevää toimeentulotukea myönnettiin 180 henkilölle ja täydentävää toimeentulotukea 156 henkilölle. Hakemusten määrä on pysynyt ennallaan verraten vuoteen 2018. Sosiaaliohjauksen tarve on kasvanut hieman edellisvuodesta.

Kuntouttavaan työtoimintaan osallistui vuonna 2019 yhteensä 73 henkilöä. Kuntouttavaan työtoimintaan osallistuneista 12 henkilöä on ollut mukana kahdessa eri ryhmässä tai ryhmätoiminnassa sekä eri hallintokuntiin sijoittuneena. Kunnan eri hallintokunnissa kuntouttavassa työtoiminnassa oli yhteensä 17 henkilö, joista neljä nuorten työpaja Nosturissa.

Työllistämistoimintaan osallistuneiden määrä pysyi vuoden 2018 tasolla. Työllistettyjä oli vuonna 2019 29 henkilöä. Tavoitteena on työllistää vuosittain n. 15 henkilötyövuotta. Toimarin työ- ja päivätoimintaan osallistui vuonna 2019 38 erityistä tukea tarvitsevaa työikäistä henkilöä.

4.2.3 Ikäihmiset

Sotkanetistä löytyviin väestötietoihin pohjautuen iäkkäät ihmiset voivat keskimääräistä paremmin Eurajoella. Ikääntyvien yli 65-vuotiaiden osalta kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot ovat vähentyneet huomattavasti edelliseen vuoteen verrattuna. Lonkkamurtumien osalta määrä on vähentynyt ja on alle Satakunnan keskiarvon. 75 vuotta täyttäneistä eurajokelaisista 90,6% asui kotonaan vuoden 2019 lopulla, joka on hyvä prosenttiosuus Suomeen ja Satakuntaan verrattuna.

Eurajoella toteutetaan Ikäihmisten portaat-mallia, joka on lähtöisin Kaste-hankkeesta. Mallia on sovellettu Eurajoen toimintaympäristöön sopivaksi. Ikääntyneiden hyvinvointia tukeva malli tarjoaa eri ikäportaalla oleville toimintakykyä ja hyvinvointia tukevia toimintoja. Samana vuonna 65-vuotta täyttävälle, eläköitymisportaalla oleville eurajokelaisille järjestetään vuosittain yhteiset 65-vuotis-synttärarit. Vuonna 2019 synttärarit järjestettiin Kuivalahden Nuorisoseurantalolla. Yhteissynttäreillä on lyhyitä luentoja ja tietoisuuksia kunnassa tarjottavista hyvinvointipalveluista, kuulumisten vaihtoa ja kakkukahvit. Vuonna 2019 järjestettiin myös 65-vuotiaiden hyvinvointimessut kunnanvirastolla. Ikäihmisten portaat-mallin mukaisesti 75- ja 80-vuotiaat ikäihmiset kutsutaan terveystarkastukseen. Vuonna 2019 kutsuttiin 70-vuotiaat kuntalaiset terveystarkastuksiin kunnan toiveesta. Luvian ja Eurajoen terveyskeskuksissa tehdyissä terveystarkastuksissa kävi viime vuonna 121 henkilöä. 22 henkilöä ei saapunut tai peruutti tarjotun ajan tarkastukseen. Omaishoitajille tarjotaan myös mahdollisuutta terveystarkastukseen. Viime vuonna tehtiin kuitenkin vain yksi tarkastus omaishoitajalle.

Vuonna 2019 toteutettiin hyvinvointikysely ja ennaltaehkäiseviä kotikäyntejä 80-vuotiaille eurajokelaisille, jotka eivät ole säännöllisten palvelujen piirissä. Hyvinvointikyselyitä lähetettiin 64 kappaletta, joihin vastasi 87,5% kyselyn saaneista. Hyvinvointikyselyllä pyrittiin kartoittamaan ikääntyneen omaa arviota voinnistaan ja siihen vaikuttavista tekijöistä. Kyselyyn vastanneet olivat yleisesti tyytyväisiä Eurajoen kunnan tarjoamiin palveluihin ja pärjäsivät hyvin kotona. Diabetespotilaille Joki-simpukassa järjestettävää jalkahoitoa toivottiin myös Luvian alueelle. Lisäksi ikäihmiset odottavat aikuisneuvolaa hyvinvointinsa tueksi. Kolmesta vastaajasta nousi huoli. Kyselyssä tarjottiin mahdollisuutta kotisairaanhoidon sairaanhoitajan ja palveluvastaavan yhteistyössä tekemälle kotikäynnille. Kotikäynnin halusi 35% hyvinvointikyselyn saaneista. Kotikäynnillä tai yhteydenoton yhteydessä neljälle 80-vuotiasta ohjattiin jatkotutkimuksiin tai järjestettiin palveluita. Reilulle kymmenelle ikääntyneelle annettiin ohjausta ja neuvontaa mm. hoitotahdosta, lääkityksestä, edunvalvonta-asiasta ja harrastetoiminnasta. 75-vuotiaiden ennaltaehkäisevien kotikäyntien sekä hyvinvointikartoituksen tekemisestä jouduttiin luopua perusturvan johtoryhmän päätöksellä resurssipulan vuoksi.

Syyskuussa 2019 aloitettiin 65-vuotta täyttäneille hyvinvointineuvonta, josta saa ohjausta ja tukea elintapamuutoksiin. Hyvinvointineuvojana toimii vanhustyön kuntohoitaja, jonka työajasta osa on

suunnattu neuvontatyöhön. Neuvontaan voi hakeutua varaamalla ajan itse tai sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijöiden kautta. Yksilöllisellä liikkumisen, ravitsemuksen ja/tai unenhuollon ohjauksella pyritään ylläpitämään ja edistämään ikääntyneen terveyttä ja hyvinvointia. Pitkäkestoisen neuvonnan, jossa asiakasta tavataan 2-5 viikon välein, tavoitteena on uusien elintapojen nivoutuminen arkirutiineihin. Asiakkaita ohjautui palveluun vuoden 2019 syksyn aikana yhdeksän henkilöä, jota voidaan pitää hyvänä tuloksena uuden palvelumuodon kohdalla.

Hyvinvointikaveritoiminta on myöskin vuonna 2019 aloitettu toiminta kotona-asuvien ikäihmisten toimintakyvyn ja mielenterveyden edistämiseksi. Hyvinvointikaveritoimintaan on koulutettu alkuvuonna kolmisenkymmentä vapaaehtoista, joista 19 toimi vuoden 2019 lopussa säännöllisesti hyvinvointikaverina. Kaveria kaipaavien iäkkäiden tavoittamiseksi on tehty hedelmällistä yhteistyötä vanhuspalveluiden kotipalvelun, palveluohjauksen, vapaa-aikapalveluiden, apteekin, terveyskeskuksen ja kolmannen sektorin kanssa. Kotona-asuva iäkäs on saanut vapaaehtoisesta hyvinvointikaverista seuraa ja tukea mm. ulkoiluun, toimintaryhmiin osallistumiseen sekä yksinäisyyden vähentämiseksi. Tieto toiminnasta lisääntyi ja tarve vapaaehtoiselle hyvinvointikaverille kasvoi suuresti vuoden aikana, jonka vuoksi uusia vapaaehtoisia koulutetaan vuonna 2020.

Ikääntyneille järjestettiin marraskuussa 2019 kansalaisraati, jonka tavoitteena oli vahvistaa ikääntyneiden osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuuksia, lisätä osallistujien hyvinvointitietoutta sekä kertoa kunnassa tarjottavista hyvinvointia tukevista ja ennaltaehkäisevistä palveluista. Tapahtumaan tuotettua materiaalia jaettiin ikääntyneille tapahtuman jälkeen kunnan eri toimipisteissä. Kansalaisraadissa pohdittiin yhdessä noin neljänkymmenen osallistujan kesken mm. kuinka tyytyväisiä ikääntyneet ovat kunnan hyvinvointipalveluihin ja mitä tukea kaivattaisiin lisää. Kansalaisraadin osallistuneiden keskuudesta koettiin mm. tarvetta kuljetuspalveluille harrastustoimintoihin ja kotitalkkaritoimintaa kotona-asumisen helpottamiseksi. Osallistujat toivoivat, että kansalaisraateja järjestettäisiin jatkossa kaksi kertaa vuodessa.

Ikäihmisten päivätoiminta järjestettiin viikoittain Luvian vanhustentalon kerhohuoneella ja Palvelukeskus Jokisimpukassa. Päivätoiminta on tarkoitettu kotona asuville tai omaishoidettaville ikäihmisille. Kaikki ryhmät ovat olleet täynnä vuoden 2019 aikana, mutta niihin ei ole tarvinnut jonottaa.

Vuonna 2019 alkoi ikääntyneiden digineuvonta Eurajoen Kristillisen opiston saaman hankerahoituksen mahdollistamana. Kunnan molemmissa kirjastoissa toteutettuun digineuvontaan osallistui kuntalaisia jonoksi asti. Keväällä 2019 myös Eurajoen Eläkkeensaajien vapaaehtoiset järjestivät digineuvontaa Palvelukeskus Jokisimpukassa.

Kammaritoiminta on jatkunut menestyksellisesti jo pitkään (vuodesta 2002). Kaharille kokoontuu viikoittain lähes 30 osanottajaa kunnan koordinoimaan, vapaaehtoisten ylläpitämään yhteisölliseen kammaritoimintaan. Lisäksi Kaharilla kokoontuu viikoittain monia ikääntyneiden toimintaryhmiä, joissa jutustellaan ja puuhaillaan yhdessä. Yhteisöllisellä toiminnalla on todistetusti positiivista vaikutusta ikääntyneiden hyvinvointiin sekä syrjäytymisen ehkäisyyn.

Ikääntyneiden liikunta- ja toimintaryhmät

Eurajoen kunnassa on tarjolla maksuttomia palveluita ikääntyneille, joita tuotetaan yhteistyössä vanhuspalveluiden, vapaa-aikapalveluiden, vertaisohjaajien sekä yhdistystoimijoiden kanssa. Eurajoki kuuluu Ikäinstituutin koordinoimaan Voimaa vanhuuteen-verkostoon. Verkostotoiminnan

myötä saadaan tukea ja ideoita ikääntyvien (75+ vuotiaiden) terveyden edistämisen ja toimintakyvyn tukemiseen terveysliikunnan avulla. Kohderyhmänä on erityisesti vielä kotona asuvat eurajokelaiset, joiden hyvinvointia, arjen sujumista ja virkeyttä on tärkeää tukea kotona-asumisen mahdollistamiseksi. Loppuvuodesta 2019 poikkihallinnollista yhteistyötä kunnan sisällä lisättiin kokoamalla hyvinvointia tukevat toimijat saman pöydän ääreen toiminnan yhteissuunnitteluun.

Voi Hyvin ryhmien osallistujamäärät ovat kasvaneet hieman vuoteen 2018 verrattuna. Suurinta kasvu on ollut Vire-Laviksen sekä tasapaino-Virinöiden osalta. Toimintaryhmiin osallistuu pääasiassa ikääntyneitä eurajokelaisia. Syksyllä 2019 järjestettiin viikoittain 21 ikääntyneiden Voi Hyvin-toimintaryhmää, joiden ohjaajina toimivat kunnan liikuntaneuvoja tai vapaaehtoiset vertaisohjaajat. Toimintaryhmiä ovat (ka. kävijät/kerta vuonna 2019 suluissa) Voimakoulu-kuntosalit (17), Turbo-Virinät (40), tasapaino-Virinät (20), tuolijummat (14), Vire-Lavikset (35), vesijummat (15) sekä Muis-taks?-ryhmät (14). Vire-Lavista on alettu järjestää syksystä 2019 lähtien myös Luvialla, jonka myötä kävijäkeskiarvo on noussut huomattavasti. Kesäaikaan eurajokelaisille ohjattiin myös Pirkon pihajumppaa Lapijoella, pyöräilyä kummassakin taajamassa sekä puistojumppaa Luvian senioripuistossa sekä Tupalan pihalla (15).

Kesällä 2019 toteutettiin Luvian apteekin ja vapaa-aikapalveluiden yhteistyönä sauvakävelyryhmä, joka keräsi noin 70 ikäihmistä liikkumaan läpi kesän. Paikalliset yritykset mahdollistivat sauvakävelysauvojen hankkimisen kaikille osallistujille. Yhteistyö apteekkarin kanssa jatkui syksyllä 2019 yhteisellä tasapaino-Virinät ryhmällä (entinen tuoli-Virinät), jonka myötä osallistuneiden määrä ryhmässä kasvoi huomattavasti. Moniammatillisen yhteistyön tavoitteena on kaatumisten ehkäisy. Ryhmissä on tehty tasapainon testausta, täytetty kaatumisvaaran itsearviointilomaketta ja apteekkari on järjestänyt tietoisuutta mm. kaatumisille altistavista lääkkeistä.

Kaatumis- ja putoamisonnettomuuksien ennaltaehkäisyksi järjestettiin vanhuspalveluiden koordinoimana viisi tilaisuutta vuoden 2019 aikana, joihin osallistui yhteensä lähes 70 henkilöä. Toiminta jatkuu vuonna 2020.

Jokisimpukan Seniorikuntosali on ollut vapaasti käytössä kaikille seniori-ikäisille kuntalaisille. Itsenäisesti kootuissa tai yhdistysten ryhmissä oli n. 100 kävijää viikossa vuoden 2019 aikana. Seniorikuntosalilla on tarjottu erilaisia fysioterapeutin tai kuntohoitajan ohjaamia viikoittaisia kuntosaliryhmiä. Tupalan asukkaille suunnatuissa kahdessa ryhmässä on kävijöitä ollut noin 20. Kotona ilman palveluja tai kotipalvelun turvin asuvien ryhmässä on ollut keskimäärin 8 kävijää. Palvelukeskus Jokisimpukan asukkaiden ryhmät on järjestetty yksiköittäin ja niissä on osanottajia ollut 5-10 /ryhmä. Ikäihmisten päivätoimintaan sisältyvissä kuntosaliryhmissä on ollut 20 osallistujaa.

Terveysaseman fysioterapeutin ja kotipalvelun kuntohoitajan/fysioterapeutin yhteistyönä on toteutettu tasapainokouluja kotona asuville yli 65-vuotiaille kuntalaisille. Ohjattua tasapainoharjoittelua on järjestetty Jokisimpukan seniorikuntosalilla ja Luvian terveysaseman fysioterapian tiloissa.

Tuolijumpparyhmät vanhuspalveluiden koordinoimana kokoontuvat kerran viikossa Tupalan ja Luvian vanhustentalolla. Jummat sisältävät ohjattua liikkuvuus-, lihasvoima- ja tasapainoharjoittelua. Tupalan tuolijumpparyhmä on avoin kaikille, Luvialla jumppa on tarkoitettu pääasiassa vanhustentalon asukkaille. Ryhmiin on osallistunut viikoittain 10-20 henkeä.

4.3 Turvallisuus ja elinympäristö

Kuntalaisten kokemuksia omasta hyvinvoinnista ja tyytyväisyydestä omaan elinympäristöön kerättiin vuonna 2019 sähköisesti toteutetulla kyselyllä ”kokemuksellinen hyvinvointitieto”. Kyselyn vastausten perusteella vastaajat olivat tyytyväisiä asumisoloihinsa ja ympäristön turvallisuuteen, voivat nauttia luonnosta ja ulkoilusta sekä kokevat omaavansa tarpeeksi läheisiä ihmisiä ympärillä. Kyseeseen vastanneista oman onnellisuuden arvosanaksi Eurajoella tuli 8,2 (asteikolla 1-10). Samainen onnellisuuskysymys toistettiin Satolan kyselyn yhteydessä 469 vastanneelle, jolloin keskiarvoksi nuorten ja lasten keskuudessa tuli 8,32.

Kuntalaisilla on mahdollisuus käyttää kunnan liikuntapaikkoja maksutta. Eurajoen kunnan liikuntapaikat ovat olleet kuntalaisten aktiivisessa käytössä oli sitten kysymys sisäliikuntapaikoista (liikuntasalit, kuntosali, keilahalli) tai ulkoliikuntapaikoista (tekonurmikentät, kuntoradat, skeittiparkit). Eurajoen kunnan alueella toimivista yksityisistä jäähalleista on lisäksi ostettu jääaikaa, jolla mahdollistetaan viikoittaiset yleisöluisteluvuorot kuntalaisille. Liikuntapaikkojen osalta tehtiin vuonna 2019 mittava keilalaitteiden huolto Eurajoen keilahalliin. Huolto lisäsi merkittävästi keilahallin koneiden toimintavarmuutta. Monien kuntalaisaloitteiden toive toteutui, kun Ilveskalliolle valmistui 18-väyläinen frisbeegolfrata. Merkittävä askel liikuntapaikkarakentamisessa oli päätös aloittaa Luvian aktiivipihan suunnittelu. Luvian koulukeskuksen ja urheilukentän väliselle alueelle suunnitellaan liikunnallista aktiivipihaa, joka mahdollistaisi monipuoliset toiminnot kaiken ikäisille koulupäivän aikana ja sen ulkopuolella. Valaistu aktiivipiha kannustaisi kuntalaisia liikkumaan, leikkimään, osallistumaan ja oppimaan mukavassa ympäristössä. Liikunnalliselle aktiivipihalle haettiin liikuntapaikkarakentamisen valtionavustusta vuoden 2019 lopussa.

Onnettomuudet ja rikokset

Eurajoella tapahtui vuonna 2019 55 tieliikenneonnettomuutta, joissa loukkaantui (mukaan lukien vakavasti loukkaantuneet) yhteensä 19 henkeä. Yksi onnettomuus vaati yhden kuolonuhrin. Tieliikenneonnettomuuksissa on pientä kasvua vuoteen 2018, jolloin onnettomuuksia oli 50 ja loukkaantuneita 16 henkeä. (Pelastuslaitos.) Törkeä liikenneturvallisuuden vaarantaminen kirjattiin kuusi (6) kertaa, jossa oli huomattavaa vähentymistä vuoteen 2018 verrattuna (19).

Eurajoella kirjattiin viranomaisten tietoon tulleita huumausaineiden hallussapito- tai käyttörikoksia yhteensä 14 (17/v. 2018), törkeitä rattijuopumuksia 14 kappaletta (12/v. 2018) ja rattijuopumuksia 12 (20/v. 2018) ja pahoinpitelyrikoksia 31 kappaletta (35/ v. 2018). Varkaus- ja omaisuusrikosten määrä oli sekin positiivisesti vähentynyt hiukan vuoteen 2018 verrattuna.

Eurajoen liikenneturvallisuustyöryhmä kokoontui kaksi kertaa vuoden 2019 aikana. Kuntalaisten liikenneturvallisuutta on pyritty parantaa seuraavilla vuoden 2019 aika toteutetuilla toimenpiteillä:

- Nuorisovaltuuston koordinoima liikennepäivä keväällä 2019 yhteistyössä VPK:n, SPR:n, Poliisin ja vakuutusyhtiön kanssa.
- Peruskoulun 6-luokkalaisten vanhempainillassa jaettiin liikenneturvallisuustietoa toiminnallisilla rasteilla (mm. puhelimen käytöstä liikenteessä).
- Ikääntyneiden ulkoilumahdollisuuksia on parannettu hyvinvointikaveritoiminnan, ulkoilutilaisuuksien ja lainattujen riksapyörien avulla.
- Opettajat ovat välittäneet tietoa Filla & Rilla-oppimisympäristöstä oppilaiden kautta koteihin.

- Tievalaistuksen ohjauksen suunnittelu ja toteutus on toteutettu koko kunnan alueella. Teiden turvallisuus paranee, koska valaistusta pystytään ohjaamaan reaaliajassa, kokonaisvaltaisemmin ja energiatehokkaammin.
- Sydänmaan kylän kevyen liikenteen väylän tiesuunnitelma on saatu valmiiksi, mikä toteutuessaan lisää tielläliikkujien turvallisuutta.
- Laitakarin kevyen liikenteen väylän suunnittelu etenee. Laitakarintien varteen rakennettava kevyenliikenteenväylä lisää turvallista liikkumista Laitakarin palveluihin ja merelliseen ympäristöön. Kevyenliikenteenväylän rakentamisen yhteydessä on suunniteltu myös kunnallistekniikan uusiminen Laitakarintiellä.
- Rikantilan koulupolun sillan kannen uusiminen toteutettiin vuoden lopulla. Koulupolun sillan korjaaminen parantaa käyttöturvallisuutta kaikille käyttäjille, mutta erityisesti koulun alueella liikkuville koululaisille.
- Ruutin alueella päällystettiin alueen teitä n.1,5km matkalta ja rakennettiin lasten leikki-puisto.
- Kunnan muita teitä päällystettiin ja korjailtiin määrällisesti saman verran eli reilu 1,5 km. Näillä toimenpiteillä parannettiin tienkäyttäjien liikenneturvallisuutta ja teiden kunnossapitoa

Taulukko 5. Turvallisuus kouluterveyskyselyiden pohjalta

Taulukossa on vihreällä kohdat, jotka toteutuvat vertailukuntia (Nakkila, Kokemäki, Harjavalta) ja Satakunnan keskiarvoa paremmin. Punaisella koodatuissa indikaattoreissa on parannettavaa vertailukuntiin ja Satakunnan keskiarvoon verrattuna.

Oppilaitoksen fyysiset työolot häirinneet opiskelua	-	4,9 / 15,8 ↓	2,0 / 11,5 ↓
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa	7,8 / 7,1 ↑	5,5 / 7,1 ↓	4,9 / 1,3 ↑
Tapaturma koulussa tai koulumatkalla lukuvuoden aikana	52,9 / 53,1	21,7 / 22,4 ↑	5,9 / 7,9 ↓
Kokenut vanhempien tai muiden huoltapitävien aikuisten henkistä väkivaltaa vuoden aikana	22,2 / 17,5	20,2 / 28,7	24,5 / 26,5

Kouluterveyskyselyiden perusteella oppilaitosten työolot ovat olleet hyvät. Eurajoen kunnan tilojen puhtaustasoa arvioidaan asiakkaiden toimesta säännöllisesti. Seurannalla varmistetaan pölystä puhdas sisäilma käyttäjille sekä tulosten perusteella kehitetään toimintaa tarpeen mukaan. Näin ennaltaehkäistään mahdollisia altistumisia ja sairastumisia.

Koulukiusaamisen estämiseksi ja koulun hyvän ilmapiirin luomiseksi kouluissa on jatkettu vertaissovittelutoimintaa ja välittömän puuttumisen strategiaa. Näillä on saavutettu hyviä tuloksia ja koulukiusaamistapausten voidaan katsoa vähentyneen.

Kouluterveystutkimuksen tuloksista nousi lisäksi huoli kouluikäisten kokemasta vanhempien kohdistamasta henkisestä tai fyysisestä väkivallasta viimeisen vuoden aikana, joka oli Eurajoella yli

Satakunnan keskiarvon. Alakouluikäisistä 22% (poikien osuus 27%) ja yläkouluikäisistä 20% (tyttöjen osuus 31%) kokivat vanhemman kohdistaneen henkistä väkivaltaa esim. haukkumalla, nolautamalla, uhkauksilla, ovia tai esineitä paiskomalla. Fyysisen väkivallan kokemuksia viimeisen vuoden ajalta oli 15% alakouluikäisistä ja 10% yläkouluikäisistä, joista tyttöjen osuus oli 18%.

4.3.1 Ennaltaehkäisevä päihdetyö

Eurajoki on mukana Selvinpäin Satakunnassa-hankkeessa, joka kohdistuu pääasiassa nuorten päihteidenkäytön vähentämiseen. Eurajoen alueella hankkeen myötä on vaikutettu lisäämällä tietoisuutta ehkäisevästä päihdetyöstä Wilman kautta koteihin jaettavilla tiedotteilla sekä nuorten illoissa. Eurajoen anniskelupaikkoihin ja kauppoihin on jaettu mm. Älä välitä-kampanjamateriaaleja. Ehkäisevän päihdetyön viikolla teemana oli kannabis, jonka käytöstä jaettiin ehkäisevän päihdetyön materiaalia sosiaalisessa mediassa ja kouluissa sekä korttipelillä nuortenilloissa.

Alkoholin ja tupakan sekä rahapelaamisen omavalvontaa on toteutettu Selvinpäin Satakunnassa-hankkeen toteuttamilla ostokokeilla. Vuonna 2017 toteutetuissa ostokokeissa 75%:ssa ostoyrityksistä myyjä tarkisti ostajan iän eikä myynyt tai antanut pelata rahapelejä ilman henkilötodistusta. Vastaava lukema vuonna 2018 oli 60%, jolloin Luvian taajamassa tehdyissä ostoista/pelaamisyrietyksissä vain kolmanneksessa (33%) ostoista kysyttiin henkilöllisyystodistus. Vastaavasti Eurajoen eteläpäässä 50%:ssa osto- ja pelaamisyrietyksissä tarkistettiin ostajan ikä. Omavalvonnan toteuttamista testattiin vuoden 2019 lopussa järjestetyillä ostokokeilla. Rahapelien osalta Eurajoella 14%:ssa yrityksistä tarkastettiin pelaajan ikä ja 86% annettiin pelata ikää tarkastamatta. Alkoholin ja tupakan ostokokeissa oli huomattavaa parannusta edellisvuoteen verrattuna, sillä 88% yrityksistä myyjä tarkisti nuorelta näyttävän henkilöllisyyden eikä myynyt tuotteita. Luvian taajamassa ostajan ikä tarkastettiin jokaisella ostoyrityksellä (100%).

Taulukko 6. Ennaltaehkäisevän päihdetyön mittareita

Taulukossa on vihreällä kohdat, jotka toteutuvat vertailukuntia (Nakkila, Kokemäki, Harjavalta) ja Satakunnan keskiarvoa paremmin. Punaisella koodatuissa indikaattoreissa on parannettavaa vertailukuntiin ja Satakunnan keskiarvoon verrattuna.

Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa	-	7,3 / 11,2 ↓	21,6 / 15,3 ↑↑
Kokeillut kannabista vähintään kaksi kertaa	-	2,8 / 5,1 ↓	4,9 / 4,7 ↑
Tupakoi tai käyttää sähkösavuketta päivittäin	-	9,4 / 10,8 ↓	7,8 / 6,4 ↑
Nuuskaa päivittäin	-	4,5 / 5,4 ↓	4,9 / 3,2 ↑
Vanhempien alkoholinkäyttö aiheuttanut huolta	3,8 ↑ / 2,3	6,8 ↑ / 6,3	6,9 ↑ / 7,4

Kouluterveyskyselyiden mukaan yläkouluikäisten huolta herättävänä päihteiden käyttö tai rahapelaaminen on laskenut hienosti (9% → 5,5%), mutta ennaltaehkäisevään päihdetyöhön tulee jatkossa panostaa entistä enemmän varsinkin nuuskan ja huumeiden osalta. Yläkouluikäisistä 4,5% ilmoitti nuuskaavansa päivittäin ja 6% kokeilleensa vähintään kerran laittomia huumeita.

Lukioikäisten huolta herättävä päihteiden käyttö ja rahapelaaminen on lisääntynyt (5% → 10%) ja päivittäinen tupakkatuotteiden käytön määrä sekin tuplaantunut (3,5% → 8%). Lukioikäisten nuuskan käyttö (5%) on yli Satakunnan ja koko maan keskiarvon. Huumeiden lisääntynyt suosio näkyy koko Suomen osalta. Kahdessa vuodessa huumeita vähintään kerran kokeilleiden määrä on Eurajoella noussut 10%:n, kun taas koko Suomessa vastaava on 14% ja Satakunnan keskiarvo 7,9%. Humalahakuinen juominen on vähentynyt Satakunnassa kahdessa vuodessa (ka. 15%), mutta määrä Eurajoella on huolestuttavasti tuplaantunut. Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa ilmoitti olevansa 21% ja kasvu vuodesta 2017 on yli 10%. Kouluterveyskyselyissä esille tullut päihteidenkäytön lisääntyminen ei ole suoranaisesti näkynyt lukiossa eikä nuorisotoiminnassa. Muutampia yksittäistapauksia on kuitenkin ollut.

Viime kesänä nousi valtakunnallisesti tapetille lehdistön kautta ajatus nuorten yhteisistä kotiintuloajoista. Eurajoella on ollut yli 10 vuotta vanhempien itsensä laatimat kotiintuloaikasuositukset: alakouluikäisillä kaikkina viikonpäivinä klo 20.00 ja yläkouluikäisillä arkisin klo 21.00 ja viikonloppuisin klo 23.00. Yhteiset pelisäännöt kotiintuloajoissa luovat koko kylä kasvattaa-ajatusta. Kuka tahansa aikuinen voi puuttua/kyseenalaistaa lasten/nuorten myöhäistä oleskelua kylillä.

Eurajoella aloitettiin syksyllä 2019 Valomerkki-toimintamalli, jonka tarkoituksena on hyvin varhainen puuttuminen nuorten päihteiden käyttöön. Valomerkki-keskusteluiden kohderyhmänä ovat alakäiset, jotka ovat käyttäneet päihteitä tai joiden hallussa on ollut päihteitä, ja jotka eivät ole sosiaalihuollon tai lastensuojelun asiakkaita. Nuoresta tehdään käytännössä lastensuojeluilmoitus, jonka jälkeen sosiaalihuollon ammattilainen arvioi nuoren tilanteen ja ohjaa mahdollisesti Valomerkki-keskusteluun. Toimintamallissa puututaan nuorten päihteiden käyttöön ennen kuin nuorelle tulee päihteistä johtuvia suurempia ongelmia. Ajatuksena on vanhempiin vaikuttaminen asennemuutoksen kautta ja nuoriin vaikuttaminen vanhempien sekä oman asennemuutoksen kautta. Valomerkki-keskusteluja voi käydä kymmenen koulutettua työntekijää (2 sosiaaliohjaajaa, perhetyöntekijä, 2 koulukuraattoria, 2 nuorisotyöntekijää, etsivä nuorisotyöntekijä, 2 kouluterveydenhoitajaa).

4.4 Mielenterveyden edistäminen

Mielenterveyden edistämistyötä tehdään poikkihallinnollisesti kunnan eri sektoreilla. Mielenterveys-työtä koordinoidaan Hyvä mieli-työryhmän avulla, joka on koottu eri hallinnonalojen asiantuntijoiden ja kolmannen sektorin toimijoiden välille. Säännöllisesti kokoontuva työryhmä toimii myös kunnan ehkäisevän päihdetyön ohjausryhmänä. Työryhmä suunnittelee mm. ehkäisevän päihdetyön, mielenterveysviikon, eri hankkeiden ja eri ikäryhmien mielenterveyden edistämisen toimia. Toimijoiden keräämän kuntalaisten hyvinvointi- ja kokemustiedon hyödyntäminen on koettu erittäin tärkeäksi asiakaslähtöisten palveluiden suunnittelussa.

Eurajoen kunta on ollut vuoden 2019 aikana mukana Mieli ry:n (ent. Suomen mielenterveysseura) koordinoimassa projektissa, jossa on rakennettu Hyvän mielen kunta-tarkastuslistaa ja työkalupakia kuntien käyttöön. Tavoitteena on tukea ja kannustaa kuntia vahvistamaan asukkaiden mielenterveyttä osana kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä sekä siirtää painopistettä korjaavista palveluista mielenterveyden vahvistamiseen ja häiriöiden ennaltaehkäisyyn sekä varhaiseen puuttumiseen. Hyvän mielen kunta-materiaalit valmistuvat vuoden 2020 aikana.

Arjen kuormituksen vähentämiseksi ja oman mielen ja kehon hyvinvoinnin kohottamiseksi kuntalaiset haastettiin vuoden 2019 syksyllä ”Hyvien tekojen kalenterin täyttämiseen”. Kalenteriin oli koottu

ja tehtäviä fyysisen ja henkisen hyvinvoinnin edistämiseksi ja kannusti lähes 300 kuntalaista osallistumaan mukaan.

5. Osallisuuden ja kulttuurihyvinvoinnin edistäminen

Osallistumista ja vaikuttamista kunnissa voidaan edistää mahdollistamalla kuntalaiselle vaikuttamisen ja kuulluksi tulemisen mahdollisuuden mm. järjestämällä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia, selvittämällä palveluiden käyttäjien mielipiteitä ennen päätöksentekoa ja suunnittelemalla ja kehittämällä palveluja yhdessä tulevien palvelujen käyttäjien kanssa. Tärkeimpänä vaikuttamiskeinona ja osallisuuden mittarina pidetään vaaleissa äänestämistä. Eurajoen osallistuminen äänestysaktiivisuuden perusteella oli vilkasta (67,4%) vuoden 2018 kuntavaaleissa verrokkikuntiin ja Satakuntaan verrattuna (Sotkanet). Osallisuuden mittarina voidaan myös käyttää kuntalaisaloitteiden määrää. Vuonna 2019 Eurajoella tehtiin 14 kuntalaisaloitetta. Kuntalaisaloitteiden määrä on pienoisessa laskussa vuoden 2018 (15 kpl) ja 2017 (32kpl) verrattuna. Eurajoella ollaan ottamassa käyttöön ennakkovaikutusten arviointia, jolla mahdollistetaan tehokkaampi tiedolla johtaminen ja kuntalaisten kuuleminen päätöksenteon valmisteluvaiheessa. Ennakkovaikutusten arvioinnin koulutus esittelijöille on toteutettu vuoden 2019 aikana.

Kuntalaisia on osallistettu palveluiden ja toimintojen suunnitteluun järjestämällä erilaisia tilaisuuksia ja kyselyitä. Kyselyistä esimerkkinä voidaan nostaa Luvian aktiivipihan suunnittelun pohjana käytetty kuntalaisille avointa kyselyä, jossa kerättiin ideoita aktiivipihan toteuttamiseen. Lisäksi kaikki eurajokelaiset lapset ja nuoret vastasivat kouluajalla kyselyyn, jolla kartoitettiin heidän mielipiteitä lapsille ja nuorille osoitetun Satolan perintörahan käyttämiseksi.

5.1 Yhdistystoiminta

Paikallisyhdistykset järjestävät kunnissa hyvinvointia edistäviä harrastus- ja vapaa-ajantoimintoja kaiken ikäisille kuntalaisille, antavat vertaistukea ja neuvontaa. Yhdistystoiminta tarjoaa arkeen mielekäästä tekemistä ja yhteisöjä, joihin kuulua. Valtuustokauden strategian mukaisten, erityisesti ”aktivoivan ja hyvinvoivan Eurajoen” tavoitteiden toteuttamiseksi on vuoden 2018-2019 aikana tehty Satakylät ry:n kanssa yhdistysohjelma ”Yhres ettippäi”. Yhdistysohjelman tarkoituksena on vahvistaa osallisuutta, arvioida yhdistysten ja järjestöjen merkitystä ja roolia kunnassa sekä kehittää kunta-järjestö yhteistyötä. Yhdistysten rooli kuntalaisten hyvinvoinnin edistämässä on keskeinen. Yhdistysten osaamisen hyödyntäminen kuntalaisten aktivoinnissa on yksi hyvinvointisuunnitelman painopisteistä ja elinvoimaisen sekä hyvinvoivan Eurajoen edellytyksiä. Yhdistysohjelma löytyy osoitteesta: www.eurajoki.fi/vapaa-aika/yhdistykset/

Eurajoen yhdistysohjelmaa ”Yhres ettippäi” on alettu toteuttaa vuoden 2019 aikana yhdistyksiä osallistaen. Järjestöystävällisen kunnan kriteerien mukaan kuntaan on vuonna 2019 nimetty yhdistysyhteyshenkilö toimivan järjestöyhteistyön aikaansaamiseksi ja yhteistyön vahvistamiseksi. Yhteistyötä yhdistysten ja kunnan välillä on saatu tiivistettyä ja verkostoa luotua. Kunnassa on aloitettu yhdistysiltojen säännöllinen järjestäminen eri puolilla kuntaa. Viestintää on selkeytetty mm. päivittämällä yhdistysyhteystiedot, sopimalla yhteiset toimintalinjat tiedottamiseen tapahtumien osalta ja lisäämällä yhdistysten yhteystietojen saavutettavuutta kunnan verkkosivuilla. Yhdistyksiä

kannustettu yhdistyksiä erilaisten hyvinvointia lisäävien kokeilujen toteuttamiseen esim. vierailemalla Jokisimpukassa vetämässä yhteislaulua, askartelemassa sekä mm. järjestetty järjestyksenvalvojakoulutus kunnan ja yhdistyksen välisen kumppanuussopimuksen avulla.

Kunnassa toimii runsaasti vapaaehtoistoimijoita, joista monet toimivat lisäksi aktiivisina eri yhdistyksissä. Kunta koordinoi, kouluttaa ja ylläpitää vapaaehtoistoimintaa ikääntyneiden palveluissa sekä vapaa-aikapalveluissa. Walkers-vapaaehtoisten määrä kasvoi kolmella uudella vapaaehtoisella, hyvinvointikavereiden määrä 30:llä. Vanhustenhuollossa toimivien vapaaehtoisten määrä vuoden 2019 lopussa oli 39 henkilöä. Vertaisohjaajina toimintaryhmissä toimii viisi vapaaehtoista. Vuonna 2019 uusien vertaisohjaajien kouluttaminen ei onnistunut vähäisen osallistujamäärän vuoksi.

5.2 Osallisuuden edistäminen Eurajoen kunnan kuntouttavassa toiminnassa

Eurajoen kunnassa osallisuuden edistäminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen näyttäytyvät keskeisessä roolissa aikuissosiaalipalveluita päihde- ja mielenterveyskuntoutujien kuntoutuksessa. Eurajoen kunta on tarjonnut työttömille ja osatyökykyisille kuntalaisille monipuolisesti kuntouttavaa työtoimintaa. Kuntouttavaa työtoimintaa toteutettiin yksilö- ja ryhmätoimintana. Kevään 2019 aikana käynnistyi kunnan oma kuntouttavan työtoiminnan ryhmä. Lisäksi Rauman Seudun Katulähetys järjestää ostopalveluna viikoittain avointa Voimatupatoimintaa kaikenikäisille kuntalaisille. Toiminnassa on keskeistä yhdessä tekeminen ja toiminnan suunnitteluun osallistaminen. Toiminnan sisällöt vaihtelevat retkeilystä jouluaskarteluun ja ruoanlaittoon.

Fölriruakka on Rauman Seudun katulähetykseltä ostettu palvelu, jossa kuntouttavan työtoiminnan asiakkaat jakavat ruokakasseja apua tarvitseville. Osana toimintaa tarjoutuu mahdollisuus syödä ja kahvitella yhdessä.

Eurajoen kierrätyskeskuksen toiminnan osatavoitteena on asiakkaiden osallisuuden lisääminen. Kierrätyskeskuksessa palkkatuella tai kuntouttavassa työtoiminnassa työskentelevät henkilöt osallistuvat työtehtäviin ja toiminnan kehittämiseen kukin osaamisensa ja taitojensa mukaan. Toiminnan perustana ovat työyhteisö sekä toiminnan yleinen hyödyllisyys. Näiden kautta osallistuja saa kokemuksen olla tärkeä osa yhteisöä ja yhteiskuntaa.

Sosiaalinen kuntoutus on vapaaehtoisuuteen perustuvaa tavoitteellista toimintaa ja sen sisältö suunnitellaan asiakkaan tarpeiden mukaan. Sosiaalinen kuntoutus tukee yhteiskunnallista osallisuutta vahvistamalla sosiaalista toimintakykyä ja sosiaalista vuorovaikutusta. Kohderyhmään kuuluvat työikäiset henkilöt, jotka ovat esimerkiksi kuntoutustuella, työkyvyttömyyseläkkeellä tai osatyökykyisiä ja joille kuntouttava työtoiminta ei ole tällä hetkellä ole oikea palvelu.

Toimari on Eurajoen kunnan perusturvan alainen yksikkö, joka tarjoaa aikuisille kehitysvammaisille osallisuutta ja työelämävalmiuksia edistävää sosiaalista kuntoutusta sekä ohjattua aamu-/iltapäivätoimintaa erityiskoululaisille. Toimarissa edistetään osatyökykyisten työllistymistä palkkatyöhön. Viisi erityistä tukea tarvitsevaa henkilöä työllistyi palkkatyöhön vuoden 2019 aikana Toimarin tarjoaman työhönvalmennuksen tuella. Toimarissa on tehty yhteistyötä Valo-valmennusyhdistyksen ja Rauman Winnovan kanssa, jonka puitteissa Toimarin asiakkailla on mahdollisuus suorittaa ammatillisen koulutuksen osa-tutkintoja. Loppuvuonna 2019 Toimarista valmistui kolme asiakasta ammatilliseen osa-tutkintoon ravintola- ja catering-alalta.

5.3 Kulttuurihyvinvoinnin edistäminen

Kulttuurihyvinvoinnilla tarkoitetaan yksilön tai yhteisön kokemusta siitä, että kulttuuri ja taide lisäävät hyvinvointia tai liitoksissa siihen. Ilmiössä taiteen ja kulttuurin avulla välitetään erilaisia hyvinvointiin liittyviä merkityksiä ja positiivisia vaikutuksia.

Kulttuuripalvelujen järjestäminen on kunnan lakisääteinen tehtävä ja sitä säätelee laki kuntien kulttuuritoiminnasta. Kunnan kulttuuripalveluilla edistetään ihmisten hyvinvointia sekä kuntien ja alueiden elinvoimaisuuden edellytyksiä. Taide ja kulttuuri lisäävät yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia. Parhaimmillaan hyvin hoidetut kulttuuripalvelut nostavat kunnan imagoa sekä houkuttelevat lisää asukkaita ja yhteisöjä kuntaan. Taide ja kulttuuritoiminta vaikuttavat hyvinvointiin ja terveyteen. On todettu, että aktiivinen kulttuuriharrastus on yhteydessä koettuun terveydentilaan, hyvän elämän kokemuksiin sekä pitkään ikään. Sosiaalinen osallistuminen ja kulttuurin harrastaminen liitetään myös hyvään mielenterveyteen. Tutkimusten mukaan kulttuuririennossa käyminen edistää terveyttä ja lisää elinvuosia. Kulttuurin harrastaja elää kahdesta kolmeen vuotta pidempään kuin kulttuuria vieroksuva. Tutkimuksissa on myös todettu esimerkiksi laulamisen ja musiikin kuuntelun parantavan mielialaa ja elämänlaatua. Taidetta on käytetty muun muassa itseilmaisun, viestintätaitojen ja itsetunnon vahvistamiseen. Se tukee myös stressinhallintaa, muistia ja sopeutumiskykyä. Taide- ja kulttuuritoimintaan panostaminen on keskeistä myös hyvinvoinnin ja terveyden näkökulmasta.

Kulttuuripalvelut järjestävät Eurajoen kunnan viralliset juhlat, kuten itsenäisyyspäivän, veteraanipäivän ja kaatuneiden muistopäivän juhlallisuudet. Näiden lisäksi kulttuuripalvelut järjestävät runsaasti erityyppisiä kulttuuritapahtumia pitkin vuotta eri kohderyhmille ja ikäryhmille. Matkailupalvelut markkinoivat Eurajoen kunnan matkailukohteita ja suunnittelee ja toteuttaa matkailijaryhmien vierailuja Eurajoella, hoitaa opasväilyksen ja pitävät huolen uusien oppaiden kouluttamisesta sekä jatkokoulutuksesta. Kulttuuripalvelut järjestivät itse tai yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa vuonna 2019 oli n. 60 kulttuuritoimen tapahtumaa, joihin osallistui n. 7270 ihmistä. Välimaan perinnetorpalla järjestettiin vuoden 2019 aikana 46 eri tapahtumaa tai ryhmävierailua.

Tämän lisäksi kulttuuripalvelut ovat keskeinen tekijä koulujen kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisen toiminnan toteuttajana. Koulujen kulttuurikasvatussuunnitelma tavoittaa kaikki eurajokelaiset peruskoululaiset. Jokaisella ikäluokalla on kulttuurisuunnitelmassa määritellyt kohteet kotikunnasta ja maakunnasta, joihin tutustutaan peruskoulun aikana. Lisäksi oppilaat pääsevät tutustumaan esim. teatteritaiteeseen, tanssitaiteeseen ja murrekulttuuriin. Eurajoen kirjastotoimella ja koulutoimella on yhteistyösuunnitelma, jossa määritellään koulun ja kirjaston oppilaille asettamat tiedonhallintataitoja koskevat tavoitteet. Kirjastotoimen ja koulutoimen yhteisenä tavoitteena on lukemisharrastuksen herättäminen sekä aktiivisen tiedonhaun ja tiedonhankintavalmiuksien kehittäminen.

Kirjastotoimintaa on kehitetty vuoden 2019 aikana kohti yhteisöllisempää kohtaamis- ja kokoontumispaiikkaa, jossa voidaan järjestää ns. matalankynnyksen kulttuuritapahtumia, tarjota toimintaa kaikenikäisille ja tukea omaehtoista opiskelua. Vuoden 2019 kirjastopalveluissa kehitettiin omatoimikirjaston käyttöönottoa sekä opetettiin asiakkaille sähköisten e-aineistojen hyödyntämistä. Kunnan kirjastoissa on ollut nähtävillä eri taiteilijoiden vaihtuvia näyttelyitä, järjestetty aikuisten ja nuorten peli-iltoja yhteistyössä nuorisopalveluiden kanssa, järjestetty lukupiirejä ja Eurajoen Opiston

digineuvontaa. Eurajoen pääkirjastolla on kokoontunut säännöllisesti mm. kulttuuriklubi. Luvian lähikirjastossa puolestaan on järjestetty neuletapaamisia, Otsolan kansalaisopiston kokoontumisia ja mahdollisuuksia oman terveystilan mittaamiseen SPR:n terveystieteessä. Kaiken kaikkiaan kirjastoissa järjestettiin vuoden 2019 aikana yhteensä 220 tapahtumaa ja käyttäjäkoulutusta.

Ikäihmisten kulttuurihyvinvoinnin edistäminen toteutuu päivätoiminnoissa, vanhustentaloissa, palveluasumisissa, tehostetussa palveluasumisissa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa erilaisten mielen hyvinvointia ja virkeyttä lisäävien toimintojen avulla. Ikäihmisillä on mahdollisuus toimintojen yhteydessä mm. laulaa yhdessä, kuunnella musiikkia ja jumpata, askarrella sekä nauttia ulkopuolisten toimijoiden järjestämästä ohjelmasta. Kunta on kannustanut yhdistyksiä lisäämään virikkeitä ikäihmisille, jonka myötä jotkin kuorot ovat käyneet harjoittelemassa palvelutaloissa tai musisoineet ikäihmisten iloksi.

Vapaan sivistystyön toiminta toteutuu Eurajoella Otsolan opiston palvelutuotannon kautta. Lasten kohdalla aloitettiin esiopetusikäisten musiikkileikkikoulutoiminta vuonna 2019. Vapaa sivistystyön laajuus kaikkiaan on säilynyt ennallaan Eurajoella. Kansalaisopiston toiminnan tavoitteena on vapaan sivistystyön lain mukaan edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävä kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista. Kansalaisopisto-opinnoissa korostuvat omaehtoisuus, yhteisöllisyys ja osallisuus. Vapaan sivistystyön kurssit eivät ole tutkintotavoitteisia. Opinnot perustuvat ihmisen omaan haluun oppia ja kehittyä. Eurajoella toteutui kevätlukukaudella 2019 yhteensä 64 kansalaisopiston ryhmää (yht. 1683 opetustuntia) ja syyslukukaudella 2019 61 ryhmää (1527 opetustuntia).

6. Eurajoen hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden toteutuminen vuonna 2019

Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Toteuma 31.8.	Toteuma 31.12.	Tila
Palveluverkoston toiminnan arviointi ja prosessien kuvaukset	Ennakkovaikutusten arvioinnin käyttöönotto päätöksenteossa	jory, lautakunnat	ennakkovaikutusten arvioinnin koulutuksen järjestämisen ja käyttöönotto	Ennakkovaikutusten arvioinnin koulutus sovittu järjestettäväksi 24.9.2019.	Koulutus on järjestetty. Ennakkovaikutusten arvioinnin lomake johtoryhmän valmistelussa.	Toteutunut osittain
Pitkäaikais-työttömien elämänhallinnan ja osallisuuden edistäminen	Pitkäaikais-työttömille tarjotaan kuntouttavan työtoiminnan paikkoja eri hallintokunnissa, ryhmätoimintana sekä kolmannen sektorin paikoissa.	Eri hallintokuntien tarjoamat kuntouttavan työtoiminnan paikat, Työpaja, Rauman Seudun Katulähetyskuntien ostettavat ryhmät sekä kolmas sektori (seurakunta, yhdistykset yms.)	Asiakasmäärät (lkm): kaikki kuntouttavassa työtoiminnassa olleet/olevat	8/2019 Kuntouttavassa työtoiminnassa yht. 52 hlöä.	12/2019 Kuntouttavassa työtoiminnassa oli yht. 46 hlöä.	Toteutunut osittain
			Hallintokunnille asetettu sitova tavoite 10 % kunkin hallintokunnan	Hallintokunnille asetettua 10 % sitovaa tavoitetta ei ole saavutettu.	Hallintokunnille asetettua 10 % sitovaa tavoitetta ei ole saavutettu.	Ei toteutunut

			virkojen ja toimien määräästä.	10 % tavoite edellyttäisi 48 kuntouttavan työtoiminnan paikkaa eri hallintokunnissa; tilanne 8/2019 yht. 13 hlöä (sis. Voimatupa 2 hlöä ja Nuorten työpaja 3 hlöä).	31.12.2019 eri hallintokunnissa kuntouttavassa työtoiminnassa oli yht. 16 hlöä (sis. Voimatupa 4 hlöä ja Nuorten työpaja 2 hlöä). Lisäksi eri yhdistyksissä kuntouttavassa työtoiminnassa oli 10 hlöä.	
Pitkäaikastyöttömien poluttaminen työllistymistä kohden	Pitkäaikastyöttömien polun auki kirjoittaminen/ jaksottaminen. Työllistäminen jatkotoimenpiteenä onnistuneen kuntouttavan työtoiminnan ja /tai työkokeilun jälkeen.	Työpaja & sosiaalitoimi Kunnan työllistämismäärärahat. Osoitus yksityiseen tai julkiseen palveluun	Työllistettyjen määrä jatkotoimenpiteenä (lkm)	Työllistetty v. - 19 aikana 16 hlö. Vuoden - 18 puolella aloittaneita tämän lisäksi 10 hlö. Yhteensä 26 työllistettyä. Yhteistyösopimus Rauman Katulähetyksen Uppo hankkeen kanssa on solmittu. Sen avulla saadaan työttömien polun jatkuvuuteen uusia osia.	Työllistettyjä v. 2019 aikana yhteensä 29 henkilöä.	Toteutunut osittain
Päihde- ja mielenterveysasiakkaan osallisuuden ja elämänhallinnan tukeminen	Voimatupa-toiminnalla/sosiaalinen päivätöiminta tuetaan päihde- ja mielenterveysasiakkaiden sekä kaikkien muiden päiviinsä sisältöä ja tekemistä kaipaavien elämänhallintaa ja osallisuutta yhdessä tekemisen, olemisen ja kokemisen avulla. +työpajatoiminta	Rauman Seudun Katulähetyskeskeltä ostettava sosiaalisen päivätoiminnan Voimatupa-ryhmitoiminta. Kuntouttavan työtoiminnan ryhmissä, joissa Fölriruakka-ruokajako (to Luvialla ja pe Eurajoella) on mahdollisuus sosiaaliseen kanssakäymiseen ja kahviteluun.	Kokoontumiskerrat ja asiakasmäärät (lkm)	Voimatupa on kokoontunut yht. 33 kertaa. Käyntejä on ollut yht. 406, joista naisia 78 ja miehiä 328. Kuntouttavan työtoiminnan ryhmät torstaisin Luvialla (elokuussa 5 hlöä) ja perjantaisin Eurajoella (elokuussa 8 hlöä). Ryhmissä järjestetään myös Fölriruakka-ruokajako.	Voimatupa on kokoontunut yht. 52 kertaa. Käyntejä on ollut yht. 569, joista naisia 110 ja miehiä 459. Kävijöitä kesimäärin 11/kokoontumiskerta (vaihteluväli 8-17). Kuntouttavan työtoiminnan ryhmät torstaisin Luvialla ja perjantaisin Eurajoella. Ryhmissä järjestetään myös Fölriruakka-ruokajako.	Toteutunut
		Työpajalla nuoren elämänhallintaa ja osallisuutta	Nuoren selviytyminen omil-	Kunkin nuoren vahvuudet ja tahtotila kartoi-	Nuorten työpajalta avoimille työmarkkinoille työllistyi 3	Toteutunut

		tuetaan myös kullekin nuorelle räätälöidysti.	laan ja mahdollisuus jatkaa polkuaan.	tetaan säännöllisin keskusteluin. Työtehtävillä pyritään vahvistamaan omaa osaamista. Viikottaisella Marttojen kurssilla opastetaan arjen taidoissa.	nuorta. Yksi siirtyi mielen-terveyspalveluiden pariin ja yksi eläkkeelle. 5 jatkaa edelleen pajalla.	
Lasten ja perheiden hyvinvoinnin tukeminen matkailun kynnyksen palveluilla	Sosiaalihuoltolain mukaisten perhepalvelujen tarjoaminen perheille oikea-aikaisesti, perustuen pääsääntöisesti palvelutarpeen arviointiin.	Lapsiperheiden kotipalvelun hoitaja ja perhetyöntekijä, perhepalvelun sosiaaliohjaajat	Shl perhepalvelut asiakasmäärä (lkm)	31.8.2019 shl-asiakkuudessa oli 72 lasta, lastensuojelun asiakkuudessa 52 lasta (tilanne 31.12.2018 shl 45 lasta, lastensuojelu 61 lasta). Työntekijäresurssin (perhetyöntekijä) lisäämisen avulla tavoitteena tukea lapsia ja perheitä varhaisessa vaiheessa kunnan omilla työntekijäresursseilla os-topalvelujen sijaan.	31.12.2019 shl-asiakkuudessa oli 79 lasta, lastensuojelun asiakkuudessa 63 lasta. 1.8.2019 lukien on palkattu määräaikainen perhetyöntekijä, jonka työsuhte jatkuu 31.12.2020 asti.	Toteutunut
Mahdollisuus ikääntyä viireänä ja hyväkuntoisena (mahdollisimman pitkään omassa kodissa)	Vanhustenhuollon palvelut yhteistyössä vapaa-aikapalveluiden ja terveyspalveluiden kanssa. Ystäväpiiri-toiminta yksinäisyyden ehkäisemisessä. Voimaa Vanhuuteen-toiminnot tukena toimintakyvyn ylläpitämisessä.	Vanhustenhuollon henkilöstö, kulttuuri- ja liikuntapalvelut, seurakunta ja järjestöt	Kotona asuvat/prosenttiluku. Tavoitteena, että kotona asuu 94% 75 vuotta täyttäneistä.	Kotona asuvat yli 75-vuotiaat 31.7.2019 tilanteen mukaan: 90,8% (Lähde: Tilastokeskus väestörakenteen ennakkotiedot).	Kotona asuvat yli 75-vuotiaat 90,6% 31.12.2019 tilanteen mukaan. Lähde: Tilastokeskus	Ei toteutunut
			Harrastustoimintaan osallistuvien määrä (lkm) (määrän kasvattaminen)	Kesäkaudella vanhustalvelujen liikuntaryhmät (puisto- ja kuntosaliryhmät) toimivat aktiivisesti, mutta vapaa-aikapalveluiden ryhmät liikuntaryhmät	Voi Hyvin ryhmien harrastajamäärät ovat pysyneet syksyn 2019 osalta pääsääntöisesti vuoden 2018 tasolla. Luvi-alla tiistaisin kokoontuva Turbo-Virinät	Toteutunut osittain

				olivat suurimaksi osaksi tauolla. Luvian apteekin ja vapaa-aikapalveluiden yhteistyönä toteutettu sauvakävelyryhmä pyöri kesän läpi ja tavoitti uusia ikäihmisiä liikkumaan. Tämän myötä liikuntaa ryhmässä harrastavien määrää saatiin kasvatettua. Kulttuuriesityksiä on ohjattu suoraan Jokisimpukkaan esiintymään.	jatkaa kasvuaan. Syksyn kävijämäärä oli peräti 79! Vire-Lavis aloittanut Luviällä ja kasvatanut kävijöitä huomattavasti.	
Kehitysvammaisten kokonaisvaltaisen toimintakyvyn ylläpitäminen ja edistäminen	Toimarin työ- ja päivätoiminnassa asiakkaan toimintakyvyn arviointi ja seuranta. Erityispalvelut, erityispalvelupäällikkö, Toimarin vastaava ohjaaja.	Toimarin henkilöstö	TOIMI- arvioinnit tehtynä kaikille eurajokelaisille asiakkaille.	Toteutuneet toimintakyvyn arvioinnit TOIMI-menetelmää hyödyntäen: Aikuisten eurajokelaisten asiakkaiden kokonaismäärä / toteutuneet arvioinnit. Tilanne 31.8.2019 on 23 asiakasta / 6 arviointia.	Toteutuneet toimintakyvyn arvioinnit TOIMI-menetelmää hyödyntäen: Aikuisten eurajokelaisten asiakkaiden kokonaismäärä / toteutuneet arvioinnit. Tilanne 31.12.2019 on 25 asiakasta / 9 arviointia.	Toteutunut osittain
Terveys-suunnitelma	Terveys-suunnitelma terveyden tukena aluksi 55-69-vuotiaille	Eurajoen terveyskeskus	suunnitelman käyttöönotto ja tutkimus käynnistyvät	Valmistelu on edelleen kesken.	Terveys-suunnitelma on otettu käyttöön, mutta tutkimusta siitä ei ole aloitettu tekemään. Osa lääkäreistä ja hoitajista ovat ottaneet sen työvälineeksi.	Toteutunut osittain
Koulutettujen ja muiden vapaaehtoisten ylläpito & liittäminen	Walkers ja Välimaan perinnetorpan vapaaehtoisten huomioiminen & jatkokouluttaminen	vapaa-aikatoimi, järjestöt, vanhustenhuolto	koulutettujen ja muiden vapaaehtoisten lkm	2 uutta Välimaan torpan piikaa on koulutettu ja muille annettu mahdollisuus kerrata oppjaan. Otettu	Walkers nuorten yökahvila-toimintaan ilmoittautui mukaan 3 uutta vapaaehtoista.	Toteutunut

	Hyvinvointika-veritoiminnan vapaaehtoisten kouluttaminen ja toiminnan aloittaminen Vanhustenhuollon vapaaehtoistoiminta			käyttöön whatsup, tiedonkulun parantamiseksi. Vanhustenhuollossa toimii tällä hetkellä 38 vapaaehtoista, joista kaksi on uusia. Vapaaehtoisille järjestetään koulutusta kerran vuodessa.	Vanhustenhuollossa toimivien vapaaehtoisten määrä oli 31.12.2019 39 henkilöä. Vapaaehtoisille järjestetään koulutusta vuosittain. Hyvinvointikaveritoiminnassa loppuvuodesta mukana 17 ikäihmistä, joita vapaaehtoinen käy tapaamassa säännöllisesti. Vapaaehtoisten määrää pyritään lisätä alkuvuonna 2020 järjestettävällä koulutuksella.	
Kirjasto matkailukynnyksen paikkana hyvinvoinnin edistämiseksi	Kirjasto on yhteisöllinen kohtaamispaikka, joka mahdollistaa mielekkään vapaa-ajan tapahtumiseen, tarjoaa kokoontumis- ja koulutustiloja ja omaehtois- sen opiskelun kaiken ikäisille	kirjasto- & vapaa-aikapalvelut	kirjastojen kävijämäärät (lkm)	Kulttuuripalvelut on järjestänyt mm. Bel-Canto oopperasuunnistus ja Kesäkulkurit tanssityöpaja kirjastossa, jotta niihin osallistumiseen olisi mahdollisimman matala kynnys.		Toteutunut ■
Vapaa-aikatoiminnan tilat mahdollistavat monipuolisen harrastamisen	Tilojen ja paikkojen saavutettavuus ja toimivuus hyvällä tasolla. Kuntalaiselle tarjotaan ajanmukaiset tilat harrastamiselle	vapaa-aikapalvelut, palvelupäällikkö	Asiakaspa- laute	Kysely toteutettiin kuntosali-ikäyttäjille webropol –kyselynä sähköpostilla. Vastausprosentti jäi alle kymmenen, jota voidaan pitää alhaisena. Vastaajista n. 60% oli miehiä ja 40% naisia. Enemmistö (68%) vastaajista kävi kuntosalilla keskimäärin 1-3 kertaa viikossa	Kysely toteutettiin kuntosali-ikäyttäjille webropol –kyselynä sähköpostilla. Vastausprosentti jäi alle kymmenen, jota voidaan pitää alhaisena. Vastaajista n. 60% oli miehiä ja 40% naisia. Enemmistö (68%) vastaajista kävi kuntosalilla keskimäärin 1-3 kertaa viikossa	Toteutunut ■

				Vastaajat oli erityisen tyytyväisiä kuntosalin sijaintiin, valaistukseen ja siisteyteen. Vähiten tyytyväisiä oltiin kuntosalin ilmastointiin	Vastaajat oli erityisen tyytyväisiä kuntosalin sijaintiin, valaistukseen ja siisteyteen. Vähiten tyytyväisiä oltiin kuntosalin ilmastointiin	
Lasten mahdollisuus osallistua kesätoimintoihin	Järjestetään laadukasta leiri- ja uimakoulutoimintaa	vapaa-aikapalvelut	Uimakoulujen osallistujamäärät (lkm)	Rantauimakouluihin osallistui 95 lasta, joka on seitsemän (7) enemmän kuin viime vuonna.	Rantauimakouluihin osallistui 95 lasta, joka on seitsemän (7) enemmän kuin viime vuonna.	Toteutunut
			Kesäleirien osallistujamäärät (lkm)	Kesäleireillä 161 lasta.		Toteutunut
Vahvistaa tasapuolisesti kuntalaisten hyvinvointia ja osallisuutta kulttuurin ja taiteen keinoin, edistää mahdollisuuksia osallistua kulttuurin ja taiteen kokemiseen ja tekemiseen. Huomioidaan eri ikäryhmät tasapuolisesti ja valitaan mahdolliset painopistealueet, kuten lastenkulttuurin vahvistaminen.	Ideoidaan uusia yhteistyömuotoja, joilla voidaan saada aikaan uusia kulttuurielämyksiä. Pyritään kehittämään uusia toimintatapoja ja –muotoja yhdessä 3. sektorin toimijoiden kanssa. Kunnan roolin vahvistaminen toimijoiden innostajana ja tukijana uusiin kokeiluihin sekä olla mukana ideoiden tukemassa.	Kulttuuripalvelut, vapaa-aikapalvelut, 3. sektori: järjestöt, yhdistykset, seurakunta	Tapahtumien kävijämäärät (lkm) ottaen huomioon elämäntilanteen eri vaiheet,	Vapaa-aikapalveluilla tammi-elokuussa n 67 erilaista tapahtumaa. 19 viikottain toimivaa ryhmää. Ikäluokat alle kouluikäisten perheistä ikäihmisiin. Kulttuuritapahtumia ja kouluikäisten tapahtumia järjestetty useita koulujen kanssa yhteistyössä, jolloin kaikki tietyn ikäluokan lapset ja nuoret ovat osallistuneet.	Syys- joulukuussa järjestettiin 19 tapahtumaa. 17 kevään ryhmää jatkoi toimintaansa ja niiden lisäksi 3 uutta. Koko vuonna järjestettiin 3 erilaista vertaisohjaaja/vapaaehtoistoimintaan liittyvää koulutusta sekä Eurajoki-opaskoulutusta, joka jatkuu v. 2020. Tapahtumat lapsista vanhuksiin eri paikoissa ja alueille.	Toteutunut
	Pyritään matalankynnyksen tapahtumiin sekä tuomaan kulttuuria ja taidetta lähemmäs kuntalaisia sekä varmistamaan kulttuuritarjonnan saavutavuus, tasapuolisuus sekä asukkaiden yhdenvertaisuus ikäryh-		asiakaspalaute tai –kyselyt	Suullinen palaute lasten leireiltä ja yhteisöllisistä vanhempainiltoista pääasiassa positiivista.		Toteutunut osittain

	mät huomioi- den. huolehdi- taan, että tar- jontaa on mo- nipuolisesti kaikille ikäryh- mille					
--	---	--	--	--	--	--

Turvallisen ja sujuvan arjen tarjoaminen

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Toteuma 31.8.	Toteuma 31.12.	Tila
Sujuvan oppimispolun kehittäminen	Oppilashuolto-työn näkyväksi tekeminen. Koulukuraattori, terveydenhuolto, koulupsykologit Etsivä nuorisotyöntekijä ja työpaja löytämässä pu-dokkaita	Perusopetuk-sen tiimit, kun-nan oppilas-huollon hyö-dyntäminen	Koulupudok-kaiden määrä (lkm)(vähene-minen)		Sujuvan oppi-mispolun ke-hittäminen on toteutunut suunnitelmien mukaan. Some-Body-hankkeen ja Opitaan oppi-maan yhdessä - hankkeen toi-minnot ovat kehittäneet op-pimispolun ja tukipalveluita perheille. Työ-pajan toiminta on jatkunut suunnitellusti ja Etsivä Nuorityö on toteu-tunut suunni-tellusti. Oppi-misen tuen kautta on löy-detty tehok-kaammin tu-kea tarvitsevia oppilaita ja heitä tuettu tarpeiden mu-kaan.	Toteu-tunut
			etsivän ja työ-pajan asiakas-määrät (lkm)	Työpajalla 17, etsivässä työssä 18.	Asiakkaita työ-pajalla yh-teensä 18 ja etsivässä nuorisotyössä 37 yhteydenotto-pyyntöä, 27 ta-voitettua, 5 pu-helinohjausta ja 5 ei tavoi-tettu.	Toteu-tunut osittain
Joustavan perusopetuk-sen aloittami-nen syksyllä 2019	Eurajoelle so-pivan toiminta-mallin suunnit-telu, yhdessä kunnan mui-den toimijoi-den kanssa (mm. etsivä nuorisotyö ja työpaja). Sivistystoimi Yhteen oppi-lasryhmään	Tila, opettaja, työparin palk-kaus Toiminta yh-teiskoulussa	Jopon oppilas-määrä (lkm) ryhmien täyttö-aste %	Joustavaan perusopetuk-seen osallistuu 11 oppilasta.	Joustava pe-rusopetus on toteutunut suunnitellusti.	Toteu-tunut

	mahtuu max. 10 oppilasta					
Teknologian hyödyntämisen ikäihmisten arjessa sekä yhteisöllisyyden tuomat mahdollisuudet	Geroteknologian kotiin tuominen, henkilöstön koulutus. Vanhustenhuollon johto	Vanhustenhuollon henkilöstö	Turvateknologiaa käyttäneiden määrä (lkm)	Geroteknologisia laitteita tai etäpalveluja ei ole vielä käytössä vanhustenhuollossa.	Geroteknologisia laitteita tai etäpalveluja ei ole käytössä vanhustenhuollossa.	Ei toteutunut
Laadunvalvonta	Tyytyväisyyskyselyiden toteutus, poikkeamien seuranta, henkilöstön koulutus. Vanhustenhuollon johto	Vanhustenhuollon henkilöstö	Asiakas-/potilastyytyväisyyskyselyiden kokonaistyytyväisyys väh. 4.0	Keväällä suoritettun asiakastyytyväisyyskyselyn tulos oli 4.	Vanhustenhuollon eri yksiköissä suoritettujen asiakastyytyväisyyskyselyjen keskiarvo oli 4,4.	Toteutunut
			poikkeamien lkm, koulutuspäivien määrä	Ajanjaksolla 1-8 /2019 kirjattiin HaiProon poikkeamia kaikkiaan 110 kpl.	Ajanjaksolla 1.1.-31.12.2019 HaiProon kirjattiin poikkeamia 296 kpl. Vanhustenhuollon henkilöstön koulutussuunnitelman mukaiset koulutukset toteutuivat ja koulutuspäiviä oli vähintään 3 pvää/työntekijä.	Toteutunut
Vedenhankinnan turvaaminen	Tekninen toimi	teknisen toimien henkilöstö	Vedenlaatu, vesikatkojen määrä (lkm) sekä kesto max. 4h	Vesikatkoja on ollut alkuvuonna yhteensä 22 kappaletta joista pisin on kestänyt 4 tuntia. Katskon keskimääräinen pituus on 1 h 50 min.		Toteutunut
Ikääntyneiden osallisuuden ja toimintakyvyn tukeminen	Etsivä vanhustyö, verkostoyhteistyö, osallisuuden vahvistaminen. Poikkihallinnollinen yhteistyö, yhteistyössä kol-	Voimaa vanhuuteen – verkoston hyödyntäminen (liikuntaraati, tehokuntosali, hyvinvointi/kuntosalikaveri jne)	Yksinäisyyttä kokevien henkilöiden lukumäärä (suuntaa antavat kyselyt)	Kyselyä ei ole toteutettu.	Kysely ei ole toteutunut.	Ei toteutunut
			vertaisohjaajien määrä (lkm)	Vertaisohjaajia aktiivisesti viikottain mukana 5 henkilöä. Määrää	Vertaisohjaajien määrä pysynyt samana koko vuoden. Uusien vertaisohjaajien	Toteutunut

	mannen sektorin ja järjestöjen kanssa.			kasvatettu yhdellä kevään aikana.	koulutus ei toteutunut. Uusien vertaisohjaajien rekrytointia jatketaan.	
	Vertaisohjaajatoiminnan kehittäminen.		asiakastyytyväisyyskyselyt (joka toinen vuosi)	Kyselyä ei ole toteutettu.	Kysely ei ole toteutunut.	Ei toteutunut

Kasvun ja vanhemmuuden tukeminen

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Toteuma 31.8.	Toteuma 31.12.	Tila
Oppilaiden hyvinvointitaitojen kasvattaminen osaksi koulun arkea	Hyvää mieltä (alakoulu), elämäntaitojen vahvistaminen (valinnaisaine/yläkoulu). Mielenterveyden vahvistaminen (lukio).	Oppilashuoltohenkilöstö, varhaiskasvatus, perusopetus, yhteistyö kriisikeskuksen (mielenterveysseura) kanssa	Kouluterveyskysely, oppilaskäyntien määrä kuraattorilla (lkm) & koulupsykologilla (lkm)	Kouluterveyskyselyyn osallistuttu, kuraattoritoiminta vilkasta ja psykologin palvelut täysin käytössä.	Kouluterveyskyselyn tulokset saatiin marraskuussa 2019 ja uudet tavoitteet toiminnaalle sen perusteella määritelty. Kuraattoripalveluiden tarve on kasvanut ja psykologipalveluiden kasvaneen tarve on paikattu ostopalveluilla.	Toteutunut osittain
Ennaltaehkäisevien toimintamallien hyödyntäminen	Varhaiskasvatustussuunnitelmien ja oppimiskeskustelun hyödyntäminen, käytäntöön tuomisen merkityksen korostuminen	Kunnan muut toimijat, kunnan tarjoamat kerhotoiminnot jne.	Kunnan itsearviointi, myös ulkoinen arviointi -> Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi, joka arvioi varhaiskasvatuksen toimintaa)	Arvioinnit toteutettu varhaiskasvatyksiköissä keväällä 2019, viety tiedoksi myös sivistyslautakunnalle.		Toteutunut
Verkostoituvan Perhekeskusmallin kehittäminen	Kohtaamispaikkojen luominen (kolmas sektori), elämäntahti näkökulma, lapsivaikutusten arviointi. Voimaperhe – malli, ihmeelliset vuodet (lapsiperheiden kotipalvelu).	Terveystuho, varhaiskasvatus, koulutoimi, sosiaalityö Voimassa olevat resurssit, koulutusresurssit, Sote/Lape yhteistyö (Vas-tinparit), Neuvolat, koulu-psykologit, MLL	Toimintamallin valmistuminen ja käyttöönotto.	MLL:n kumppanuussopimuksella perhekahvila aloittanut toimintansa Lapijohella. Kunnan avoin varhaiskasvatus laajentunut myös Luvialle.	Eurajoen verkostomainen perhekeskus-toimintamalli luotu. Malliin liittyy lasten ja nuorten moniammatillinen tiimi. Avoin varhaiskasvatus laajentanut toimintansa Luvialle syyskuussa 2019. MLL:n perhekahvila ei toimi enää Lapijohella, koska MLL Eurajoki lopetti kokonaan toimintansa. MLL Luvia jatkaa edelleen toimintansa kunnassa.	Toteutunut

			Lapset pu- heeksi –mene- telmän koulu- tettujen henki- löiden lkm	Uusi Lapset puheeksi -kou- lutus syys- kuussa, mu- kana 14 hlöä.	Lapset pu- heeksi -koulu- tettuja yht. 27.	Toteu- tunut
Nuorten työl- listymisen ja kouluttautu- misen tuke- minen perus- koulun ja lu- kion jälkeen	Nuorisotoimi, työpaja, etsivä nuorisotyö vä- lineinä mm. kesätyöviikko- jen järjestämi- nen. Alueen yritysten ja yh- teisöjen kanssa teh- tävä yhteistyö.	Voimassaole- vat resurssit mm. kesätyö- paikkatuki.	Kesätyöpaik- kojen ja jaetta- van kesätyö- paikkatuen määrä (lkm)(kas- tava).	Kesätyöpaik- koja nuorille oli v. 2018 69 kpl ja 2019 73 kpl.		Toteu- tunut
			Koulupudok- kaiden määrä (lkm) (vähene- minen)	Perusopetuk- sen päättä- neille on kai- kille löytynyt jatko-opiskelu- paikka.	Perusopetuk- sen päättä- neille on kai- kille löytynyt jatko-opiskelu- paikka.	Toteu- tunut
Erityislapsi- perheiden tu- keminen	Matalan kyn- nyksen Olk- kari-toiminta Toimarissa. Arjen tukemi- nen, syrjäyty- misen ehkäi- seminen, ver- taistuki. Eri- tyispalvelut.	Erityispalvelu- päälikkö Kuntoutusoh- jaaja Toimarin hen- kilökunta	Kokoontumis- kerrat 4 – 6 krt /vuosi	Olkkari-toimin- taa on järjes- tetty 2 kertaa.	Olkkari-toimin- taa on järjes- tetty 4 kertaa.	Toteu- tunut
Koulujen ker- hotoiminnan kehittäminen	Kerhotoimin- nan lisäämi- nen ja yhteis- työn vahvista- minen kolman- nen sektorin kanssa -> kai- kille nuorille harrastus. – Kolmannen sektorin rahal- linen avusta- minen.	OPH-hanke, kunnan muut resurssit Toiminta- avustus mää- rärähat.	Kerhojen määrä (lkm) kerhoja järjes- tävien koulu- jen lkm =levin- neisyys, osal- listujamäärä (lkm)	Kerhojen määrä on las- kenut hieman.	Talousarvion käyttätalouden karsinnan (kh:n talousar- vio-laadinta- ohje) vuoksi kerhotoimintaa ei käytän- nössä kou- luissa ole.	Ei to- teutu- nut
Feel Well – hankkeen juurruttami- nen kouluar- keen	Toiminnalli- suuden lisää- minen koulu- päivään.	AVI –hankera- hoitus, koulun resurssit	Toimintaa jär- jestävien kou- lujen lkm, kou- luterveysky- sely	Kaikki koulut osallistuvat, kyselyt on tehty.	Kaikki koulut osallistuvat hankkeeseen.	Toteu- tunut
	Koulujen reh- torit, vastuu- opettaja		Mukana ole- vien koulujen toimet/selvi- tykset toimin- nasta	Selvityksiä ei ole tehty, toi- mintaa koordi- noidaan omalla kehit- tämistiimillä.	Toimintaa oh- jataan tiimin avulla ja kou- luilla on oma vastuu liikun- nan lisäämi- sestä koulu- laisten arkeen.	Toteu- tunut osittain
Vertaissovit- telu kou- luissa	Kaikki koulu- yksiköt koulut- tautuvat ver- taissovitte- lua	koulut, kuraat- torit	vertaissovit- telu käytössä kaikissa kou- luissa		Vertaissovit- telu on käy- tössä kaikissa kouluissa.	Toteu- tunut

	ohjaavan henkilöstön jäsenen ja oppilaita mukaan vertaissovitte- lijaksi		vertaissovitte- lua ohjaavien henkilöstön lkm	Kaikista kou- luista löytyy versovastuu- henkilöt.	Kaikissa kou- luissa on ver- taissovitte- lusta vastaava opet- taja.	Toteu- tunut
Aamupalan syöminen ru- tiiniksi Eura- joella lasten & nuorten keskuudessa	Nuorten elin- olotutkimuk- sen mukaan n. 40% yli 14v. nuorista eivät syö aamupa- laa. Pohditaan ratkaisuja kou- luikäisiä akti- voimalla.	sivistys- ja va- paaaikatoimi, oppilaat	"Eurajokelai- nen aamu- pala"-opas tms. valmiina	Ei toimenpi- teitä.	Ei ole tehty toimenpiteitä, tehdään vuonna 2020.	Ei to- teutu- nut
Vapaa-aika- palveluiden retket	Taataan tasa- vertainen mahdollisuus osallistua, op- pia ja saada elämyksiä oh- jatuilla retkillä	vapaa-aikapal- velut	retkien osallis- tujamäärät (lkm)	Hiihtoloman retki Tampe- reelle, Kylpylä ja poliisimu- seo, 28 osal- listujaa. Skuut- taus tutustumi- nen Raumalle, peruttu meistä riippumatto- mista syistä.	Elämä Lap- selle konsert- tiin mahtui mu- kaan 47 henki- lää. Kaikki pai- kat tulivat va- ratuiksi. Syys- loman 50 hlö retkibussi tuli täyteen. Vie- reilupaikkoina Fazerin ma- keistehdas ja Korkeasaari. Koska lippuja oli rajoitetusti, ei toista bus- sia voitu ottaa.	Toteu- tunut osittain

Yhdistysten osaamisen hyödyntäminen kuntalaisten aktivoinnissa

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Toteuma 31.8.	Toteuma 31.12.	Tila
Yhdistykset mukaan kaikkiin toimintaryhmiin	Työryhmissä mukana aina joku kolmannen sektorin edustaja. Vertaisohjaajien ja vapaaehtoistyöntekijöiden hyödyntäminen toiminnossa ammattilaisen rinnalla (ohjaus ja neuvontatyöt mm. liikuntaryhmissä, kulttuurikohteissa ja nuorten yökahvilatoiminnassa).	Kunta, yhdistykset Osaamisen hyödyntämisen huomioidaan avustuksissa	Yhteistyön tiivistyminen yhdistysten välillä	Yhdistysten välisen yhteistyön tiivistämiseen panostettu mm. viestinnällisin keinoin.	Yhteistyötä yhdistysten ja kunnan välillä on saatu tiivistettyä ja verkostoa luotua. Viestintää on selkeytetty päivittämällä yhteystiedot, sopimalla yhteiset toimintalinjat, lisäämällä yhdistysten yhteystietojen saavutettavuutta kunnan verkkosivuilla.	Toteutunut osittain
			Yhdistyskeskely/yhdistysohjelman valmistuminen		Yhdistysohjelma "Yhres Etppäi" on valmistunut. Yhdistysohjelman kaikkia toimenpiteitä on alettu toteuttaa vuoden 2019 aikana.	Toteutunut
Kumppanuusmallin kehittäminen	Tavoitteena kehittää kumppaakin osapuolta (yhdistykset + kunta) hyödyttävä kumppanuusmalli hyvinvointipalveluiden tuottamiseksi	kunta & yhdistykset (päävastuu vapaa-ajan asiakkuuspäällikkö)	kumppanuusmallin pilotointi		Kumppanuussopimusmalli rakennettiin kunnan ja yhdistysten väliseksi sopimukseksi, jota hyödynnettiin järjestyksenvalvojakoulutuksen toteuttamisessa. Yhdistysten kanssa aiemmin tehtyjä liikuntapaikkojen hoitosopimuksia on tarkistettu v. 2019 aikana.	Toteutunut

Työllistäminen yhdistykseen	Kolmannen sektorin toimijoiden kehittäminen (kunta ja yhdistykset)	Työvoimaa yhdistyksille, työpajatoiminta, työllistämistoinnin budjetti	työllistettyjen määrä (lkm)	v. 2019 aikana 16 työllistettyä. Lisäksi v. 2018 puolella tehty 10 työllistämispäätöstä, jotka jatkuneet tämän vuoden puolelle. Yhteensä 26 työllistettyä.		Ei toteutunut
			Toiminnan mittava kehittyminen			Ei toteutunut
Säännölliset yhdistysillat	Yhdistysiltojen järjestäminen kunnan eri kylissä ja toimintapisteissä	Kunta yhdistysiltojen koordinoijana	yhdistysiltojen aloittaminen, järjestettyjen yhdistysiltojen lkm	Yhdistysiltojen säännöllinen järjestäminen otettu käyttöön. Yhdessä yhdistysten kanssa on sovittu, että iltoja järjestetään min. 4krt/vuosi. Yhdistykset tutustuvat toistensa tiloihin ja ympäristöihin, sillä yhdistysillan pitopaikka vaihtuu joka kerta.	Yhdistysillat toteutuneet suunnitellusti.	Toteutunut

Monipuolisten asumismahdollisuuksien mahdollistaminen

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Toteuma 31.8.	Toteuma 31.12.	Tila
Yhdyskuntarakentamisessa huomioidaan monimuotoinen rakentaminen ja erityistarpeet	Asuinympäristöjen kehittäminen esteettömiksi ja turvallisiksi, sekä yhteisöllisyyttä ja osallisuutta tukeviksi. Vanhustenhuollon johto, poikkihallinnollinen liikenneturvallisuustyöryhmä.	Vanhustenhuollon osaaaminen, ikäihmistien mukanaolo/osallisuus	Esteettömyyden kartoitus (mm. esteettömyyskävely), raskaampien palveluiden suhteellinen väheneminen (muistisairauksien lisääntyminen)	Eurajoen liikenneturvallisuusryhmä koontuu säännöllisesti ja käy lävitse kattavasti ajan-kohtaiset liikenneturvallisuusasiat		Toteutunut osittain
Erityisasumisen kehittäminen	Asumistarpeen kartoitus, asumismahdollisuuksien lisääminen. Monimuotoisen asumisen kehittäminen erityisryhmien tarpeisiin. Erityispalvelut.	Erityispalvelupäällikkö, Satakunnan sairaanhoitopiiri, yksityiset palvelujen tuottajat.	Laitoshoidon tarpeen ja kustannusten väheneminen.	Rakenteilla on yksi asumisyksikkö ja toisen rakentaminen aloitetaan loppuvuodesta 2019.	Tilanne 12/19: Rakenteilla / valmistumassa on yksi asumisyksikkö ja toisen yksikön rakentaminen viivästyy ja siirtyy kesään 2020.	Toteutunut osittain
Monipuoliset asumismahdollisuudet	Kaavoitus, maankäyttö ja koko kunnan kehittäminen. Tekninen toimi	tekninen ja ympäristötoimi, kunnanhallitus, ympäristölautakunta, kunnanjohtaja	myydyt ja vuokratut tontit asumiskäyttöön	Vuokratut omakotitalotontit vuosittain: 2017, 8 kpl 2018, 9 kpl 2019, 4 kpl (30.8 asti) Vuoden 2019 määrä jäänee aikaisempia vuosia pienemmäksi.		Toteutunut osittain
			vuokrattavissa olevat tontit	Tällä hetkellä Eurajoella on n. 85 kappaletta kunnallistekniikaltaan valmista omakotitalotonttia luovutusta varten		Toteutunut osittain

			maapoliittisen ohjelman laa- dinta			Toteu- tunut osittain
--	--	--	--	--	--	--